PROMIN

ПРОМІНЬ

РІК XI ЧЕРВЕНЬ — JUNE, 1970 ЧИСЛО 6

Second Class Mail registration Number 1925

ПРОМІНЬ

РІК XI — ЧЕРВЕНЬ, 1970 — Ч. 6

Виходить раз у місяць

Видає

СОЮЗ УКРАЇНОК КАНАДИ

Редагує Редакційна Колегія

Редактор — НАТАЛІЯ КОГУСЬКА

PROMIN

No. 6 — JUNE, 1970 — VOL. XI

Monthly Publication

Published by

UKRAINIAN WOMEN'S ASS'N OF CANADA

Edited by Editorial Committee

NATALIA KOHUSKA — Editor

Передплата в Канаді	$5.00
Передплата до інших країн	5.00
Поодиноке число	.50

Передплату висилати на адресу:

PROMIN

P. O. Box 3551, Sta. B. Winnipeg 4, Man.

Subscription in Canada	$5.00
Subscription in other countries	5.00
Single copy	.50

Address:

PROMIN

P. O. Box 3551, Sta. B. Winnipeg 4, Man.

ДО УВАГИ ДОПИСУВАЧАМ:

Редакція застерігає собі право скорочувати і виправляти надіслані матеріяли. Дописи, які поміщуються також в інших часописах редакція не приймає — уникаємо повторювання.

Не поміщені дописи редакція не звертає, хіба за спеціяльним, згори зазначеним застереженням. На зворот фотографій, надісланих для виробу кліше треба заадресувати коверту, наклеїти вартість поштових марок і вислати разом з фотографіями.

НА ОБКЛАДИНЦІ: Сидяча жінка — Пабло Пікассо. Мистецька Ґалерія в Торонті набула цей образ видатного еспанського художника з Музею і Модерного Мистецтва у Ню Йорку. „Сидяча жінка" була намальована 1926-7 року і зображує ускладненість людської вдачі.

В ЦІМ ЧИСЛІ:

Н. Білоцерківець — Слово про рідну мову	1
Про голоси, що вносять неспокій	1
Марія Видра — Мрія	2
В. Єрмоленко — Олена Бенцалева-Карпяк	3
К. Гуцал — Найстарша зброя	4
Ірина Шох — У незнану дорогу	5
Т. Пасічинський і С. Ваврик — В справі читанок	8
В. Духнай — Шевченко — наш дороговказ	10
Н. Кібець — Істор. міста Карпатського Краю	12
С. Степанюк — Моя мамо	14
З. Володенко — Жінка — покровителька життя	14
. Українка — Соловейковий спів навесні	14
D. Kozey — The Development of Ukrainian Classical Music	15
З. Нечипорук — Дорослі діти	17
Д-р Ф. М. Кіршбаум — Канада потребує етнічних архівів	19
Прес. реф. — З хроніки Українок Аргентіни	20
Відділ для дітей	21
Комітет — Членський чай	22
Громадська і родинна хроніка	25
Річні звіти відділів	29
Домашне господарство і українська вишивка	32
Пам'ятник найдорожчим	33
При праці для журнала	34

ВИДАННЯ, ЯКІ МОЖНА НАБУТИ В ЦЕНТРАЛІ СОЮЗУ УКРАЇНОК КАНАДИ

ВИБРАНІ ТВОРИ ЛЕСІ УКРАЇНКИ — Видання КУК англомовне	$7.50
УКРАЇНЦІ В КАНАДІ — О. Войценко (англомовне)	$7.50
50-річчя ЗДОБУТТЯ ГРОМАДСЬКИХ ПРАВ УКРАЇНСЬКОЇ ЖІНКИ — Др. Г. Янішевська	$0.75
МИСТЕЦЬКА КНИЖКА (укр. народні вишивки і взори)	$4.00
МИСТЕЦЬКІ СКАРБИ УКР. ВИШИВОК — С. Стечишин	$1.75
ТРИ СИЛЬВЕТКИ — Л. Білецький	$1.50
У ГОРАХ КАРПАТАХ — М. Ломацький	$3.50
ГОМІН ГУЦУЛЬСЬКОЇ ДАВНИНИ — М. Ломацький	$3.50
БЛИСКУЧА ЗОРЯ — Митрополит Іларіон	$0.50
Я ВЕРНУСЯ — О. Крамар	$0.50
ОСТАННІЙ ПРОРОК — Л. Мосендз	$6.00
УКРАЇНСЬКІ ХРЕСНІ ІМЕНА — Р. Ґаук	$1.00
НАВЧАЙМО ДІТЕЙ СВОЇХ УКР. МОВИ — Митрополит Іларіон	$0.20
РЕЛІГІЙНІ МОТИВИ В ТВОРЧОСТИ Л. УКРАЇНКИ — Н. Когуська	$0.20
УКРАЇНСЬКА ЖІНКА В ХОРЕОГРАФІЇ — М. Пастернакова	$3.00
ЧВЕРТЬ СТОЛІТТЯ — в твердій оправі	$2.50
— в м'якій оправі	$1.50
ПРОГРАМА НАВЧАННЯ У ДИТЯЧИХ САДОЧКАХ	$1.50
ПРОГРАМА НА РІЗДВ'ЯНИЙ КОНЦЕРТ	$1.00
ПРОГРАМА НА ДЕНЬ МАТЕРІ	$1.50
ПРОГРАМА НА СВЯТОЧНУ АКАДЕМІЮ Л. УКРАЇНКИ І О. КОБИЛЯНСЬКОЇ	$1.00
ПРОГРАМА ДЛЯ МОЛОДШИХ ВІДДІЛІВ СУМК	$2.00
ПРОГРАМА НА СВЯТО КНИЖКИ	$1.00
НАУЧКА — С. Пауш	$1.50

UKRAINIAN WOMEN'S ASS'N OF CANADA

620 Spadina Ave.

Toronto 179, Ont.

Printed by Trident Press Ltd., Winnipeg, Man., Canada.

ПРОМІНЬ

Vol. XI, ЧЕРВЕНЬ, 1970 Ч. 6

ПРО ГОЛОСИ, ЩО ВНОСЯТЬ НЕСПОКІЙ

Є люди, які свідомо, або й несвідомо вносять своїми міркуваннями або своєю філософією певний хаос, що вибиває з колеї нормального життя певну працю. Напр. час від часу до редакції надійде лист від читача, який спростовує мову часопису або якогось відомого автора, але самий лист від дописувача такий жахливо неграмотний, повний похибок, мовних і орфографічних.

Є люди, які намагаються „направити" українське громадське життя „на краще", але беруть хибну стежку і своїми настирливими думками вносять неспокій та ширять погану славу про громаду. Можливо, що вони вірять в те, що проповідують, а можливо, їх до цього застазляє щось інше, одначе вони подібні до того дописувача, що хоче справляти мову редактора, сам її не знаючи, себе тим лише компромітує.

Слово в нас сьогодні про тих, які хоч і поза кулісами, ставлять питання існування української мови та змін її на англійську — в церкві, в організації і взагалі квестіонують її потребу в нашім громадськім житті.

Що поможе переконувати таких людей, що мова народу то його душа, що без рідної мови немає рідної церкви, ані рідної організації ані громади, що без мови немає культури і немає національного обличчя людини. Чому французи зводять таку боротьбу у Квебеку, поставивши насамперед свою мову? Але ми й не збираємось переконувати реформаторів українського життя. Наше слово ми повертаємо до широких мас нашого суспільства, яким заявляємо наше становище, як також кличемо до вияву своєї волі.

Ми створили в Канаді, в країні культурного розвитку різних народів — створили також свій український світ. Ми збудували його з великими трудами і великими зусиллями. На його творчу працю ми поклали так багато жертв, здоров'я, грошей, бо ми хотіли, щоб наші діти могли бути горді за своїх батьків. Цей наш український світ, зі всім багатством питомої української культури поставив нас поруч інших народів в Канаді. З сірої і маловідомої тут колись, та розпорошеної маси, зробив нас народом духово обдарованим. В громадськім житті ми знайшли наше рідне національне огнище і воно в'яже нас з нашим народом в Україні. Ми пронесли цей культ рідного огнища через три чверті століття в Канаді і всі ми були задивлені в нього як в ідеал. Кажемо „були", бо ніхто за всі ці десятиліття не смів піднести руку, щоб завдавати смертельного удару цьому ідеалові. Та на жаль, тут то там в кількох останніх роках почали підноситись голоси і то деяких впливових одиниць, щоб насамперед, з нашого рідного світу викинути його душу, його рідну мову.

Ось це й є ці голоси, що вносять неспокій в наше громадське життя. Неспокій є добрий і потрібний лише тоді, коли люди хочуть направити зло і бунтуючись, шукають доріг до добра і краси. В чім же полягає зло, щоб навчатись рідної мови? щоб пізнавати свою літературу? щоб вивчати історію свого народу? В чім полягає зло, щоб наші діти і наступні покоління були свідомим, ідейним і культурним суспільством?

Наставлення деяких людей, які пошепки голосять нову філософію українського громадського життя в Канаді — українські організації без української мови — нагадують героя з сатиричного нарису Петра Балея „З листів сильної людини". І ось цей „герой", пишучи листа до свого приятеля каже таке:

„Коли не хочеш псувати мені доброго на-

Наталка Білоцерківець

Слово про рідну мову

Купана-цілована хвилями Дніпровими,
Люблена-голублена сивими дібровами,
З колоска пахучого, з кореня цілющого,
Із усмішки і сльози, сонця, вітру і грози
Наша мова.
Як осмута матерів, думи сивих кобзарів
І дівочі переспіви синіз вечорів,
Виплекана веснами і серцями чесними
Наша мова.
І болить душа моя, як недбальця стріну я
Що цурається рідні, зневажа батьків пісні...
Я ж нащадкам передам материнський світлий [дар
І по світу пронесу нашу гордість і красу —
Рідну мову.

строю, то будь ласка, не пиши про жодні ідеї. Я не можу спокійно слухати, ані читати, коли хтось говорить, або пише про ідейність... Ненавиджу цього і мене огортає бішена злість, коли почую слово „ідея". Все, що має посмак нереальности, що змушує мене відриватися від нашої матері землі з її прекрасним улаштуванням для сильних людей — все це наповнює мою утробу жовчю й я трачу на кілька днів охоту до їжі.

Тому я завжди виходжу на час проповіді з церкви і не переношу політичних промов, ані патріотичних віршів. Коли чую, що якийсь сценічний твір має „глибоку ідею", будь певний, що я на цю виставу не піду... Або пощо так звана ідейна література? Формальна брехня для туманення сильних практичних людей!.."

І ось такі „сильні", практичні люди зродились в громадському житті в наші часи з Канаді, люди з жовчною неназистю до всього що рідне, а зокрема до рідної мови, яка не дає їм крім ідейности ніякого практичного змісту і користи.

Ще немає року, як відбувся в Едмонтоні крайовий З'їзд Союзу Українців Самостійників та його складових організацій, з'їзд під гаслом „За збереження української ідентичности". Схвалено ряд резолюцій за збереження української мови, за посилення праці над рідними школами, за організування курсів української мови, за національне виховання української молоді, за домагання української мови від урядових чинників від 1-го грейду в державних школах.

Значить, що становище СУС і його складових організацій правильне, що неспокій — заперечування значення рідної мови в наших організаціях, в церкві вносять ось такі безідейні „сильні" одиниці. Здавалось би що їх можна б з легким серцем поминути мовчки, як все те, що відпадає від української громадськости, коли б ці нашепти не поширювались серед молоді, якій англійська мова дається легше через школи, освіту. І коли цій молоді чого потрібно, то дрібку заохоти з нашого боку, зацікавлення помогти їй набувати рідномовну освіту, надати їй належної вартости і розумної керми та рішучости у нашім принципі.

А все таки не можемо не думати про наслідки такого неспокою. Тут і там, особливо у Східній Канаді повторюються голоси, що „Захід прямує до асиміляції". Тому треба, щоб той український захід не мовчав, щоб зайняв становище і не лише редакція, як таха, але суспільство, читачі, включно з молоддю. Скажіть нам чого ви бажаєте. Хочемо рішучого сильного слова від читачів, від всіх тих, кому дорога рідна мова а враз з нею наше світле майбутнє.

МРІЯ

Мрія моя, вимріяна з рожевого цвіту
Мов лань золоторога мандруєш по світу.
Де ж в цей час перебуваєш, може у Елладі?
Чи ти чула, чи ти знаєш, що я тут в Канаді?

Може й знаєш, та не дбаєш — тому й не приходиш
Разом з долею моєю, жартуючи бродиш.
Годі вже блукати, я не годна ждати
Вже і так чи зможеш мене розпізнати.

Полиняли брови, не блищать вже очі
Промайнула юність, немов літні ночі.
І не вабить уже мене ніяка спокуса...
В срібний іній убралася коса моя руса.

Мов лотос рожевий у воді прозорій
Ношу тінь твою я мріє, в душі своїй кволій.
Вогонь погас, та в попелі ще іскра жевріє
Викохана, випещена, це ж ти моя мріє!

Марія Г. Видра

ОЛЕНІ БЕНЦАЛЬ-КАРПЯК
У 50 ЛІТТЯ СЦЕНИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Шлях твій почався не луками
ідилічних юнацьких надій.
Ні!
Освячена штормом і громами
кинулась ти в культ-освітній
бій!
Проспівали тобі перші оди
не у тихих гаях солов'ї...
Легендарні тривожні походи
пересувно́го театру були.
Твій літопис сьогодні гортаю,
вічна молодість в нім і порив,
під вітрами зелено-карпатськими
пароплав твій у бурях проплив...
Скільки слави було в тих походах,
не один нишком заздрів тобі,
але слава всім тим, хто на
щастя народу на руїнах печаль
переміг!..

В. Є.

У 50-ЛІТТЯ СЦЕНІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТИ

Українська громада з Твін-Сітіс Міннесота є невелика, але в ній зібралися, як і в більшості громадах представники всіх прошарків і всяких фахових напрямків. Кожний активний член громади ділиться своїм умінням з іншими, тому громада в цілому є здоровою, на неї не впливають зовнішні „ворожі" сили. Але час і обставини вириває потроху активних членів. Одні переносяться в царство де нема ні „смутку ні зітхання", а інші переносяться до інших стейтів — до інших українських громад. Від'їхала і від нас всіма шанована і дорога пані ОЛЕНА БЕНЦАЛЕВА-КАРПЯК. В кінці минулого року міннесотська громада з жалем відпроваджувала її, а одноразово відзначала її 50-ліття сценичної діяльності.

Олена Бенцалева-Карпяк

Не хочеться вірити, що час так скоро минає. Начеб-то вчора, будучи на посаді інженера технічного Відділу в таборі Берхтесґаден (1947 р.) одержала наказ від голови табору інж. Гладишовського зробити із стайні театр на дві тисячі місць і щоб на весну був готовий, бо має завітати театр Блавацького. Багато я чула про цей театр, ну і вирішила з основними своїми майстрами приступити до діла. Керували і розбивку робили ми вдвох із сином, бо якраз була в тяжі й зробили театр на славу.

Подивляли наші гості-артисти, а пані Лена навіть не вірила, що то колишня стайня була. Легко розносилися співи в найдальніші закутки театру-стайні. Сцена була така, що хоч конем виїзди. Навіть завіси (куртини) зробили плюшові. З того часу нас доля роз'єднувала і знову з'єднала в Міннеаполісі, де прийшлося тісніше познайомитися з нею на громадсько-культурній роботі.

Пані Лена Бенцаль (в другому подружжі Карпяк) народилася 27 травня 1901 року на заздбручанському Поділлі, в містечку Меджибіж, колишньої Подільської губерні тепер Хмельницької області, Летичівського району в свідомій українській родині Сівницьких. В 1919 році закінчила гімназію, здала матуру і в тому ж році записалася на Український Університет в Кам'янці-Подільському. Але доля судила їй інше. Маючи гарний голос, добру вдачу і приваблива собою, а до того артистичний вроджений талант, який під вплизом вмілої руки здібного режисера й артиста МИКОЛИ БЕНЦАЛЯ (який став пізніше її чоловіком), а також досвідчених мистецьких керівників арт. О. Загарова та Й. Стадника розвинувся настільки, що з хорової співачки вона стала солісткою і пізніше виконавцем передових ролей у славних на той час оперетках: — „Циганський барон" Й. Штравса (Софі й Арсена); „Циганська любов" — Ф. Легара (Зоріка й Ільона); „Княжна чардаша"; „Весела вдова", а також в операх: — „Запорожець за Дунаєм" (Оксана, а потім Одарка); „Продана наречена"; „Галька" і інші. В театрі ім. І. Тобілевича Олена грає переважно головні ролі в оперетах того театру: — „Дівча з Маслосоюзу"; „Черче"; „Шаріка"; „Гуцулка Ксеня" (Я. Барнича); „Сюзанна"; „Вій" і багато, багато інших. Під час совєтської та німецької окупацій виступала у Львівському оперному театрі, в оперетах де почувала себе у своїй рідній стихії.

Переживши втрату чоловіка і сина, вона все ж не покидає сценічної діяльності і на еміґрації грає в театрі Блавацького виконуючи з великим успіхом ролі літніх жінок.

Пані Лена вважає, що оперета це її стихія, але виконування нею драматичних речей, як „Мотря" — Б. Лепкого; „Ой, не ходи Грицю"; „Земля" — В. Стефаника виявили в ній не абиякий талант. Вона могла бути княжною, циганкою, принадною покоївкою, сільською дівчиною, молодицею всім, чим казала їй бути надана роля.

Живучі в Міннеаполісі, на хліб щоденний вона заробляла з шпиталі в нічній зміні, щоб в день вільний свій час віддати громадській праці: церковний хор, організувала ліплення і про-

даж вареників, гроші з яких йшли на будову школи при парафії, вела дитячий садочок при школі, керувала юним драматичним гуртком, який поволі зростаючи, виріс у добірний ансамбль. Приймала активну участь в 16 Відділі СУА Міннеаполіс — Сейнт Пол, була його першою засновницею, потім головою і довгий час імпрезозим референтом. В той час Союз Українок був одною з найактивніших культурно-мистецьких організацій в Твін-Сітіс, даючі ревії, імпрези, обрядові сцени й інше. Люди з нетерпінням чекали на кожну новину. Допомагала в роботі танцювального гуртка „Черемош". Пані Лена була всюди. До того пані Лена добра мисткиня у вишивані, а також не абияка господиня.

Покійний співак Миро Скаля-Старицький в своїому листі до пані Лени писав таке: — „...Мистецтво, це сила, якою послуговувались завжди і послуговуються навіть найсильніші держави... Думаю, що Ви єдина з колишніх акторів вибрали правильний шлях... передаєте Ваші знання і досвід молодому поколінню. Защеплюєте йому любов і розуміння до театрального мистецтва, яке в найтяжчі, найчорніші дні занепаду національної свідомости українського народу, рятувало його від загибелі.... Таке саме завдання позинні б мати українські театри на чужині, а що їх майже неможливо тут організувати, то треба виховувати молодих, які можливо колись виконають те саме завдання, що й ми у свій час під ріжними окупантами."

Олена Бенцаль-Карпяк належить до того роду людей, яким не страшно пережити свою славу зірки театру, бо вона зоріє ввесь час у процесі передавання своїх знань і сценічного досвіду молоді (а назіть і батькам), а це сяйво особистости довготризале і не скороминуще.

В її особі українське суспільство має професійну акторку, співачку і досвідченого педагога сцени.

Будучи вже в Клівленді вона стала членом окружної Ради СУА і має пляни організувати там ТЕАТР ЮНОГО ГЛЯДАЧА.

Побажаємо нашій дорогій ювілянтці ЗДОРОВ'Я І УСПІХІВ У ДАЛЬШІЙ ПРАЦІ. А хто захоче особисто привітати її і нагородити китицею квітів, таких живих і запашних, які вона колись одержувала від театральних бувальціз, які були очаровані її грою, подаю адресу:

Mrs. Olena Benzal-Karpiak
4714 Wood Ave.,
PARMA — OHIO 44134

Валентина Єрмоленко

Катря Гуцал

Найстарша зброя

В добі найбільших технічних досягнень — існує найстарша — наймогутніша зброя, перед якою безсилі всі винаходи сучасної епохи.

Чи думаєте ви інколи про те, яким надзвичайним чудом-інструментом, зброєю-ракетою є маленька частинка людського тіла, що їй на ім'я язик?

Залежно від того як уживаєте його. Він не тільки зброя — але й цілющий лік — протидія.

За його посередництвом ви можете передати найшляхотніші пориви людської душі.

З ним у шепоті молитовнім ви підноситесь до злуки з Творцем, у щирості незатьмаренної поезії — зливаєтеся з природою, у вияві ніжної любови та відданости єднаєтеся з людиною — чи цілим народом.

Але рівночасно ви можете ним жорстоко знищити, зранити, вбити.

— „І гірше болить рана — від язика — як від ножа" — каже народня приказка. Скільки-ж то неполадків у родинах, в народі спричинює нерозважна ужита зброя — язик!.

Мудрці філософи та простий нарід склав сотні приказок про цю „найстаршу зброю".

І поручають нам зі сивої ще давнини одну „чесноту — над чеснотами — тримай язик за зубами".

Або; Коли говориш — знай де, до кого — про що і навіщо.

Бо „хто здержує свій язик — того голова не болить"

Хочеш бути розумним „тримай язик на серці — а ніколи не носи серце на язиці!!.

Слова — стріли, які ви затримаєте — можете ще, й ще раз провірити — проаналізувати — виправити.

Але, невдачно викинені, часто стають мечем в чужих руках супроти вас.

Про одного відомого, зисоко-освіченого генерала говорили, що він може мовчати і „на десятьох мовах".

Як ви уживаєте цю найстаршу „завжди актуальну зброю, і в часах великих досягнень у просторах?

Призадумайтеся!!!

Ірина Шох

У НЕЗНАНУ ДОРОГУ

(Продовження)

Ранком другого дня ми довго стояли коло Нюренберґу, колиски брунатних сорочок, певно, що справляли дорогу, бо з розвалин по обох сторонах тракту ще курилися дими. Серед купи каміння бовваніли поодиноко фабричні комини. Публіка з поїзді була поденервована й випитувала, коли поїдемо? Нюренберґ щодня було бомбардовано по кілька разів й не було куди втікати. Одначе обійшлося щасливо й ми від'їхали без алярму, аж заїхали до стації, де взагалі нічого не було крім купи цегол і малої дошки з написом — Вірцбурґ —. Над вечір того дня дісталися до Швайнфурту й тут сказали нам, що поїзд на Ерфурт поїде рано. Стації тут теж не було, але був великий бункер — сховище підземне Коли ми ввійшли то з радістю побачили, що заля була величезна й місця було досить для всіх. Правда цивільної публіки було мало, але вздовж стін і на середині рядами розмістилися фольктурмісти (загальні ополченці). Ми поукладали в куточку дітей на бетоні й самі усілися відпочивати по двох добах стояння. Батько мій зауважив, що в кінці залі був стіл і там німки з Н. С. Фау (жіноча допомогова партійна служба) видавали гарячий чай. Коло нас недалеко лежали фольктурмісти. Були це вже літні люди, не голені й видно добре змучені. Вони теж ходили по чай. За якусь хвилину, від того місця, де видавали чай, почулися крики й потім сварка. Кричали фольктурмісти й домагалися від німок цукру до чаю. Не знаю, чи одержали вони цукор, але прийшли з горнятками й почали останніми словами поганити Гітлера, війну, партію і кожного разу як когось лаяли, зверталися до нас, чи це не правда? Ми сиділи як на голках, врешті щоби вийти з положення лягли ніби спати, а вони ще дальше лаялися.

Досвіта ми знову були в поїзді, але цього дня ми багато разів вибігали з поїзду в поле й бомби літали нам над головами. Ми вибігали без нічого, тільки діти тягли за собою, змучилися й збайдужніли. Увечері заїхали до міста Нордгаузену. Від Нордгаузену до Ельріху було яких 15 км., але поїзд дальше йшов над раном і нам треба було ночувати на стації. Сказали нам спуститися в бункер. Ми зійшли сходами глибоко вдолину. Це сховище було багато краще обладнане як в Швайнфурті. Був там якийсь буфет і стояли столи з кріслами, але все вже було заняте переважно летунами. Ми поставали коло стіни, щоби було до чогось опертися. Я мала дитину на руках, а чоловік наплечник і тримав доню за руку. Та за кілька хвилин приїхав ще один поїзд, а потім ще один і все влизалося в бункер. Людей стало так багато, що вони наперли й розділили нас. У тому всьому ми навіть не мали змоги роздягнутися, не можна було витягнути руки, спека була неймовірна, по обличчю котився піт. Деколи мені здавалося, що я падаю, але густота людей тримала мене. Руки мліли, я боялася, що моє хлоп'я задавлять й робила зусилля, щоби хоч трохи відгородитися від людей, настазляючи лікті як оборону. Чоловік стояв недалеко від мене й захищав доню, час від часу намагався протиснутися до нас, та мур збитих людей не допускав до того. Години йшли, а мені здазалися вони вічністю й що ми ніколи не діждемося ранку. Очима я перевіряла, де стоїть батько й старший син. В горлі пересохло.

Хоч людей було так багато, стояла якась зловіща мовчанка. Ніхто до нікого не говорив, здається, що кожний був занятий думкою, чи видержить до кінця. Обличчя були похмурі й злі, з кожного котився піт. Було багато жінок, виглядало, що вони теж утікачі. За якийсь час мене обхопила байдужість. З того отупіння пробудив мене голос з голосника, що якийсь поїзд відходить туди й туди. Годинник на стіні показував п'яту.

Товпа нараз сколихнулася, то ті, що їхали тим поїздом старалися видертися з товпи. Надійшла хвиля тісноти й мої лікті напружилися в самообороні, а потім товпа прорідшала. В шостій ми як п'яні пішли на свій поїзд. На маленькій стації містечка Ельріх, ми оглянули себе: всі живі, здорові, слава Богу, що доїхали.

Наш колеґа прийняв нас дуже тепло й разом з дружиною допомагав чим міг. Перед нами були два тяжкі пороги: помешкання й харчеві картки.

З помешканням не було легко, бо Ельріх було мале 5 тисячне містечко з старими хатами й уже заповнене летунами зі школи. Зрештою, хто з німців хотів пустити 6 душ у хату. Помогли знайомости колеґи між німцями. Його 2 кґ. цукру переконали вдову німку з дочкою, що вони мають кімнату для нас. Вправді треба було збре-

хати, що нас є тільки четверо. Вдень прийшли ми з молодшими дітьми, а ввечером всунувся батько з старшим сином. Батькові скоро пощастило знайти кімнату окремо.

Наша кімната була з одним ліжком без сінника, тож спали на дошках і на підлозі, а вкривалися своїми плащами. Але це не була новина, бо ми вже спали на голій землі три тижні на Словаччині. Варити теж не було на чім й не було чим, бо не було палива й голозне, що не було що.

З харчевими картками було значно гірше, бо тут вже ніхто не міг допомогти. Ходив по них батько з чоловіком. Звичайно залагоджував батько, бо, як бувший віденський студент, говорив бездоганною німецькою мовою й це впливало на урядовців, а чоловік більше помовчував, бо говорив з акцентом. Справа була в тім, що як ми не працювали, то нам не належалися картки. В уряді уперто питали, чого ми приїхали сюди й до кого приїхали? Причину того ми пізніше довідались. Врешті досить нерадо нам видали чужинецькі картки й тільки на один тиждень. І кожного слідуючого разу, як треба було йти по нові картки, мені щось підходило під горло, а що як не дадуть? А що як справу дадуть до Ґестапо, чого ми тут?

Хоч ті картки, що ми з трудом одержували, були голодові картки, одначе це була наша екзистенція. Німці самі вже мали дуже скупий приділ, недурно наша господиня злакомилася на 2 кґ. цукру, а що сказати про чужинців! Хліба було по шматочку на день, трошки маргарини й картоплі. Тож ходили до їдальні й там нам вирізували з карток маргарину й картоплю, а за те ми діставали якусь воду-зупу й на друге розводнену картоплю политу чимсь брунатним. Голодні ми були завсіди. На картки належалося нам теж трохи вугляних брикетів і на тім я варила для дітей кашу з того трішки молока й грисіку, що було на їхніх картках. Варення було мізерне, бо грубка була висока, залізна й диміла більше як варила.

Минув тиждень у непевності й очікуванні, ми навикали до нового місця, меньше питали, більше спостерігали. Головна наша увага була скерована до західнього фронту. Були щоденні повідомлення, що бомбили Кассель (120 км від нас), а в нас було тихо й якби війни не було.

У німки ми сиділи тихесенько й старалися не виходити за часто з хати. Вона була переконана, що ми з якихсь інших земель німці, а ми не заперечували, тим більше, що її ґеографічні знання були дуже обмежені, а якщо ми деколи неправильно висловлювалися, то вона теж відносила це на рахунок земель. Один її син був на фронті, а другий в американськім полоні, з чого вона дуже раділа. Дочка її стратила двох наречених на фронті. Вони обидві працювали на фабриці, тож для нас було це дуже на руку.

Виявилося, що тут є більше українців таких самих як ми, були й знайомі. Деколи вечером забігали до нас ділитися новинами. Були дві головні теми розмов: фронт і їжа. Вістки про фронт приносив батько, що розмовляв з старими німцями, а що до їжі, то один знайомий робив фантастичні пляни десь їхати й щось купувати, тільки не знав куди, й що буде купувати.

Порядок у місті ще був, незважаючи на те, що з'являлося чимраз більше сторонніх людей з наплечниками. Був якийсь тяжкий спокій і дні тягнулися в безконечність. По ночах було чути далеку канонаду.

Одного дня прийшла давно очікувана оповістка, що якийсь наш баґаж прийшов. З усього баґажу було тільки три пакунки, але найбільша втіха була та, що був пакунок з крупами, цукром і мукою. Цього вечора було свято, була каша, мабуть недоварена, але зїли її до останньої крупки. Мені дещо відлягло від серця, бо я вже дуже журилася за нашого старшого сина, що був дуже худий.

Та на завтра ми почули знайомий рев. Ескадра літаків висіла над нами й посувалася на Нордгаузен, повітове місто, коло 100 тис. мешканців. Повітря здригалося від тяжких моторів, а потім бомбили Нордгаузен від рана до смерку. Перелякані утікачі оповідали, що місто ціле зруйноване й багато людей згинуло під купою каміння.

Ми мали відомості, що в Нордгаузен працює багато українців, переважно зі східної України, але жили вони на окраїнах міста, в бараках, й тому, між ними було мало жертв. Батько приніс вістку, що є тривога у місті, бо аліянти вже є за Касселем. Зрозуміло, що вістки такі були для нас дуже приємні, а не тривожні. Військові колони авт посувалися через місто в напрямку Сходу на Маґдебурґ. Казали, що шляхи так забиті, що не можна їхати. Місцева летунська школа опустіла й почали зникати жовті уніформи Ґестапо. Гарматна стрілянина була чутна вже близько. Наші господині перестали працювати. Була Вербна неділя, в полудне по-

чувся знову тяжкий рев, а потім бомба за бомбою розривалися цілком близько. Наша стара хата аж заскрипіла, речі попадали зі стола. Перелякані німки-господині з криком десь кинулися втікати. Ми з дітьми посідали на підлогу. Згодом бомби розривалися чим раз дальше й затихло. Ми турбувалися за батька, що не був з нами, але незабаром він надійшов й казав, що американці обстрілювали колони війська на дорозі.

На дворі вже зазеленіло, було тепло й гарно. Над вечір я зі старшим сином вийшли на бічну доріжку, що вела за місто. Напроти нас ішли кілька військових, коли вони наблизилися, ми побачили, що це офіцери. Дивно було бачити офіцерів на піхоту, ми посторонилися, щоби їх перепустити. Йшли вони поволі, минаючи нас, вони спускали очі в долину, в руках вони тримали щось подібне до малих булав. Вид їх був — смертельно змучених людей, зігнені плечі. Коли вони минули нас, син каже — „мамо ти знаєш вони мали в руках панцер-фаусти" —. О побідна блискуча німецька армія!..

В неспокою провели ми ніч, а на другий день був чудовий соняшний ранок. Тепло... Я відкрила вікно, була якась незвична тиша. По якимсь часі почулася стрілянина, якби з кулемета. Нікого на вулиці не було, тільки наш сусід, що напроти чогось виглядав з-за паркана, а потім ховався. Донька господині поспішно вибігла з хати. Чоловік якраз зибирався розвідатися що є; як молода німка з грюком розкрила вхідні двері й плачучи кричала — „Америкенерн, Муттер, Америкенерн."!

Ми заніміли... Невже це правда? Так нараз все скінчилося! Все, що було п'ятирічною зморою, перестало існувати... День був 18 квітня 1945 р., а 8 травня прийшла капітуляція Німеччини Гітлера.

(Далі буде)

ВІДБУЛАСЯ В ТОРОНТІ КОНВЕНЦІЯ ФЕДЕРАЦІЇ ЕТНІЧНОЇ ПРЕСИ

В днях 10 - 12 квітня відбулася в Торонті конвенція Канадійської Федерації Етнічної Преси, яка складається з трьох клюбів з осідком у Вінніпеґу, Торонті і Ванкувері. Четвертий клюб, що кілька років тому був зорганізований у Монреалі, перестав існувати з тієї причини, що в тому місті майже немає іншомовної преси, крім англійської і французької. Через свої клюби федерація репрезентує редакторів і видавців газет і періодичних видань, що друкуються на різних мовах: українській ,білоруській, німецькій, польській, жидівській, угорській, італійській, естонській, ісляндській, словінській, чеській, фінській, норвезькій, шведській, данській, китайській, японській словацькій і хорватській.

Головна управа федерації чергується щодва роки між Торонтом і Вінніпеґом, де мають свої осідки найсильніші своїм числом пресові клюби. Впродозж останніх двох років управа була в Торонті, а на останній конвенції перейшла до Вінніпеґу. Новообрана управа складається з таких осіб: Ліо Лізак — президент, заступники — Володимир Мазко і Рой Маг, І. Г. Сирник — секретар, Іван Бойко — касир, голова адміністративного комітету Рудольф Норітіс, редакційного — Ганс Родер, директори: о. Семен Їжик, Гелґе Пірсон, Кен Морі, Ерік Репріч, Ольга Войценко, о. д-р М. Сопуляк і Венедикт Гайдекорн. Авдитори — С. Віденбавм і п. Бродал.

Серед редакторів різних національностей було 14 українських з двох більших осередків — Вінніпеґ, Торонто. Журнал „Промінь" заступали — редак. Н. Когуська і голова Союзу Українок Канади Леся Хорош-Ґреґорі.

Учасники Конвенції мали нагоду познайомитися ближче з федеральним міністром Робертом Стенбурі, який відповідає за справи громадянства, а оце недавно за нову установу „Інформація Канади". Він виголосив блискучу промову в суботу ввечорі 11 квітня, в якій він з'ясував свої погляди на справи громадянства та рівність громадян. Крім нього, на вечірніх та інших зустрічах були теж міністри онтарійського уряду, між ними міністер Іван Яремко, який вітав учасників конвенції від імени премієра Робартса та членів його уряду.

Конвенція прийняла ряд резолюцій в таких питаннях, як імігрaція, громадянство, поштові оплати, Інформація Канади, навчання мов. Одною резолюцією засуджено святкування з нагоди 100-річчя з дня народження Леніна, якого комуністи величають великим „гуманістом", а який в дійсності був творцем найбільш брутальної колоніяльної імперії. Резолюція висловила свій протест, щоб будь-які публічні фонди чи приміщення були використані на прославлення основоположника цієї негуманістичної імперії, якій на ім'я Совєтський Союз.

КОМУНІКАТ УЦШР В АВСТРАЛІЇ

В СПРАВІ ЧИТАНОК

Поява шкільних підручників Марії Дейко була важливою новинкою на українському книжковому ринку взагалі, а для рідного шкільництва в діяспорі зокрема. На кожному континенті нашого поселення є своєрідні умови, можливості та потреби. Напр., у Канаді діти йдуть до школи по 6 роках життя, а в Австралії — вже чотирилітні йдуть у садок, а п'ятилітні до школи. Отже, один чи два роки різниці є причиною поважних наслідків такого стану й то наслідків на нашу некористь.

Усім нам в Австралії відомо про щораз більші мовні труднощі українських дітей, а працівникам Рідних Шкіл найкраще видно той щорічний спад знання української мови серед нашого дорослу. Тому ця проблема була і є предметом роздумувань як окремих людей так і організацій.

Сім років тому, перед з'їздом Української Центральної Шкільної Ради Австралії з Мельборні, бл. п. Марія Дейко писала в „Вільній Думці" про ці справи, а на з'їзді мала доповідь. Її думки були такі: дитина повинна мати такий підручник, щоб вона його розуміла. Учитель пояснить декілька незрозумілих слів на сторінці, але коли з таких незрозумілих слів складено увесь текст, то це вже буде не пояснення, а тлумачення, і такий підручник, що вимагає тлумачення, — школі непотрібний.

У той час українські школи в Австралії брали підручники такі, які тільки змогли дістати: Пеленського, Деполовича, Матвійчука, Кисілевського, Романенчука, а найбільше — Волиняка. Шкільна практика показала їхні недоліки, і УЦШР попросила Марію Дейко укласти новий підручник, відповідний до наших умов. Авторка написала читанку „Волошки". Зміст читанки „Волошки" — це одне оповідання про життя однієї родини. За такою методою написані австралійські читанки молодших кляс, з якими наші діти добре ознайомлені й до яких уже звикли.

Тому таке оформлення „Волошок" потрібне та оправдане. Практика показала, що тільки якнайпростіші описи, тексти з їхнього кола занять дітям доступні, зрозумілі та можливі. Багато з того, що ми використовували в початкові роки нашої праці, сьогодні дітям незрозуміле, отже, непридатне. Найкращий опис не знаходить відгуку, коли діти не розуміють його.

При казках чи розповідях учителя, що послуговується образом, інтонацією і т. п. скоріше можна добратися до зрозуміння дитини. Але текст читанки мусить бути простий і зрозумілий. І чи це комусь подобається, чи ні, одначе життя багато дечого змінило, дещо перекреслило, і хто цього не хоче зрозуміти, той прагне неможливого.

Марія Дейко наважилась вийти назустріч дійсності життя, а не залишитись при старих теоріях і мріях. Наслідком цього „Волошки", а за ними „Рідний Край", „Євшан-зілля", „Рідне Слово" стали такими, якими є. Їхню появу виправдало життя. Українські школи в Австралії взяли їх, користуються ними і в інших країнах нашого поселення, а друге чи третє перевидання протягом короткого часу — це найкращий доказ їхньої вартости.

З деякими твердженнями Марії Дейко: про залізний запас слів дітей, про українську мову як другу мову дітей — дехто не погоджується, очевидно, не розуміючи чи не бажаючи зрозуміти дійсного стану. Наші діти більшість свого часу перебувають поза впливом родини в чужому мовному довкіллю. Думаємо, що така чи дуже схожа ситуація і в Америці. Отже, наслідки вже відомі: діти (брат із сестрою) розмовляють неукраїнською мовою, а в багатьох випадках, через неспроможність батьків протидіяти, діти і вдома розмовляють з мамою чи татом по-англійському. Ніхто з нас цього не схвалює, до такого стану дітей не заохочує, але ми це бачимо і, хоч уболіваємо, то стверджуємо це як факт. Коли до цього всього додати національно-мішані подружжя, то маємо ще гірший стан.

Знаємо добре, що і в інших країнах багато батьків говорять українською мовою, а їхні діти тільки дещо розуміють, але не говорять. В цьому ми переконалися при зустрічах. Отже, якою ж тоді мовою в тих дітей є українська мова — першою чи другою? Дайте дітям рахункове завдання і прислухайтеся, по-якому вони собі вираховують, а тоді побачите: по-нашому, чи „по-їхньому".

Тож Марія Дейко мала рацію, коли писала читанку як підручника для дітей, які українську мову знають як другу, а не першу. Тим, які сумніваються в цьому, радимо перевірити передплатників українського друкованого слова — чи багато там із молоді та кількість прочитаних ними книжок? Запас слів і т. зв. „дрілс" у навчанні — це не навчання папуги, а один із успішніших заходів при навчанні таких дітей, яких

маємо, а не яких хотіли б мати. Діти можуть скласти просте речення, але їм дуже часто бракує слова, отже, замінюють його англійським. Той, хто працює у школі, знає це добре. Тому збільшення словника в дитини — дуже важлива справа. А щоб словниковий запас став активним, потрібне багато-разове повторення його в різних комбінаціях, і найперше — в самих простих. Так і опрацювала в своїх читанках Марія Дейко граматичний матеріял. При всьому тут уже згаданому треба знати, що ми маємо тільки три лекції навчання української мови на тиждень.

В українській мові є чимало слів, які означають те саме поняття. І зводити все до того, чи в саду ростуть овочі, чи фрукти, — не найголовніше сьогодні.

Помилки в читанках Марії Дейко є. Але чи це тільки в М. Дейко? Декілька тижнів тому австралійська преса принесла критику відомого письменника Пола Брікгіла, на шкільні підручники Австралії.

І все це при державних спроможностях? Що ж тоді нам? Книжки друкуємо способом, далеким до найкращого, при якому до диспозиції всі можливі засоби, серед яких апарат коректорів найбільш невистачаючий.

Читанки М. Дейко попри всі недотягнення й помилки являються зрушенням із місця проблеми, над якою було стільки, але й тільки нарад, а нічого більше. У дальших виданнях чи перевиданнях треба і можливо те все виправити. З цим і погоджувалась бл. п. Марія Дейко, бо не вважала ні себе та своїх читанок безпомилковими.

До речі тут згадати, що на тему сьогоднішнього навчання в наших школах іноді говорять і пишуть люди, які знають тільки школи в нормальних обставинах. Тим часом сьогодні, на еміґрації, навіть ті, що колись навчали в школі, розгублюються перед навалою труднощів, які маємо в житті, та які посилюються з року в рік.

Знаємо, що стан нашої праці далекий від найкращого, чи хоча б і доброго. Але також знаємо, що було б ще гірше, коли б ми не працювали. Українське вчительство в Австралії вже майже 20 років наполегливо працює при навчанні українознавства українських дітей, тут народжених. Українське громадянство в Австралії належно оцінює ту важку, але дуже важливу і потрібну працю рідного шкільництва.

Тож при оцінці всіх проявів нашого життя, а в тому числі й праці наших сьогоднішніх учителів і сьогоднішніх підручників треба бути всім нам дуже обережними. Найзажливіше бачити різницю між тим, що було, і яким воно сьогодні стало.

Зважаючи на все сказане, ми вважаємо читанки Марії Дейко не тільки корисним причинником у нашій праці, а й дуже потрібним. Читанки Марії Дейко з-поміж усіх, які досі видані, нам найбільш відповідають. Діти полюбили її читанки далеко більше за попередні, над якими важко було їм просидіти лекції.

В більшості критика читанок М. Дейко була дуже прихильною. Деякі критики з-поза Австралії прийняли їх неприхильно. Одначе найважливішою критикою всього і всіх треба вважати життя, а життя читанки Марії Дейко прийняло! На її читанках краще сьогодні працювати.

І саме таким чином не поодинокі рецензенти, критики, а наше життя дало Покійній Марії Дейко признання за зрозуміння його вимог. А це, мабуть, найважливіше.

Т. Пасічинський, гол. УЦШР;
Софія Ваврик, секр. УЦШР.

СТЕРЕЖІТЬСЯ НАРКОТИКІВ

Кожному треба знати, що наркотики підступний і небезпечний ворог людини.

Медики застосовують їх у комплексному лікуванні для знеболювання. І лише при розумному і нетривалому вживанні (під суворим наглядом лікаря) ліки ці не принесуть шкоди. Інше діло, коли хворі бездумно захоплюються наркотичними препаратами, безконтрольно і надміру приймають їх. Тоді привчений до одурманеного стану організм раз у раз вимагатиме цього засобу, і людина стане рабом препаратів. Так може розвинутись загрозлива хвороба — наркоманія.

До таких же наслідків приведе постійне безконтрольне „ковтання" снотворного, паління гашину тощо.

Буває, молоді люди із цікавості випробують на собі дію наркотичних ліків. Чи слід говорити до яких страшних наслідків може призвести це „випробування". Людина, готова на все заради наркотиків, не здатна ні про що й думати. Вона жадібно вживає отруту, дедалі виснажуючи свій організм, порушуючи функції всіх органів, в тому числі і статевих. Сама позбавляє себе звичайного сімейного щастя. У таких хворих не може бути дітей, вони сприйнятливі до всіляких недуг, передчасно старіють і помирають.

Нерідко люди, що страждають патологічною потребою в наркотиках, усвідомлюють свій стан, але безсилі самі відмовитися від них. Єдиний вихід тут — лікування, яке не можна відкладати ні на один день. Хворим повинні допомогти суспільство, товариші, сім'я.

М. Яцентюк,
кандидат медичних наук.

ШЕВЧЕНКО – НАШ ДОРОГОВКАЗ

Валя Духнай

Під цим заголовком, на спільнім Шевченківським святі, що його улаштували українські школи в Торонті, виголосила допозідь молоденька учениця 4-го року Курсів Українознавства ім. І. Котляревського при Катедрі Св. Володимира Валя Духнай. В Торонті ц. р. всі українські школи виступали в спільнім Шевченківським концерті, який відбувався в Месей Гол.

Редакція.

Минають роки, минають століття, а слава нашого найбільшого поета — Тараса Григоровича Шевченка, не зменшується, не вгасає, а буйно цвіте в серцях старших і нових поколінь. Ніхто не уявляв собі, що там, у Моринцях, під солом'яною стріхою, в бідній кріпацькій родині, народиться Тарас Григорович, — дороговказ і просвітитель пригніченого українського народу.

Шевченко живе в українському народі вже більше як 150 років, і житиме ...„поки сонце з неба сяє." Невмирущий він тим, що розуміє український нарід, може заглянути глибоко в його душу. Шевченко — ідеаліст, але це не осліплює його розуміння дійсности українського народу. Він бачить суспільство в правдивому світлі, а не через рожеві окуляри.

Так бачить! Бачить і журиться наш поет. Його серце стікає кров'ю, бачучи страшні кривди, що їх деякі українці часто завдають своїй батьківщині. Шукаючи собі слави та розкошів, діти України лишають бідну сироту на поталу хижим, ненаситним вовкам-сусідам. Покидають Україну, та й самі помагають „латану сорочку з сироти знімати. І тут поет каже:

„Доборолась Україна
До самого краю:
Гірше ляха, свої діти
Її розпинають;
Замість пива — праведную
Кров із ребер точать."

Зневажають свої звичаї, занедбують мову:

„По-московськи так і чешуть,
Сміються та лають
Батьків своїх, що змалечку
Цвенькать не навчили
По німецьки..."

Ці слова дійсні й сьогодні. Скільки батьків не навчають своїх дітей рідної української мови! Чужі мови вивчають, а свою рідну забувають. Безхребетні, шукають розуму, шукають просвітлення в чужинців, відпихаючи безмежний скарб українського народу. Шевченко наказує:

„У чужому краю
Не шукайте, не питайте
Того, що немає
І на небі, а не тільки
На чужому полі...
В своїй хаті — своя правда,
І сила, і воля!"

Він глузує з перевертнів, які втратили свою національну гідність:

„— „Добре, брате!
Що ж ти такеє?"

Шевченко закликає втрачених, заблуканих земляків своїх. Хоче їх приєднати до свідомого українського народу, щоб вони збагнули повну вартість свого походження, всю велич прадідів своїх. Закликає він і нас:

„Подивіться лишень добре,
Прочитайте знову
Тую славу. Та читайте
Од слова до слова;
Не минайте ані титли,
Ніже тії коми,
Все розберіть, та й спитайте
Тоді себе: що ми.
Чиї діти? Яких батьків?"

Шевченко сягав глибоко в минуле свого народу, коли козаки боронили Україну від хижих ворогів.

„Було колись в Україні —
Ревіли гармати;

Було колись — запорожці
Вміли панувати.

Плаче поет згадуючи минуле. Гляне кругом себе, скрізь руїни, скрізь руки загребущі ненаситних ляхів та москалів простягаються загарбати все від України.

А ще більше краяло серце Шевченкові, що слов'янські народи, всі одного походження, не могли дружньо між собою жити. Споконвіку Україна горіла війнами з своїми сусідами-слов'янами.

„За що люди гинуть?
Того ж батька, такі ж діти,
Жити б та брататься!
Ні! Не вміли, не хотіли —
Треба роз'єднаться!
Треба крови, брата крови,
Бо заздро, що в брата
Є в коморі, і на дворі
І весело в хаті."

Шевченко жив у тяжкі часи кріпацької неволі. Співчував своєму народові, його пригніченню, його неволі. Тяжко плаче, виливаючи свої сльози і свої думи в безсмертні вірші. Не боїться наш поет нікого й нічого. Пише те, у що він вірить, хоч це було часто проти царизму, проти ляхів, але завжди в оборону своєї улюбленої України. Шевченко все своє життя тяжко терпить за те, але це його не спиняє. „Караюсь, мучуся, але не каюсь..."

І справді, за що мав наш поет каятись?! За свою вірну, непохитну любов до своєї батьківщини? За його щирі слова підбадьорування, а часом докір своєму рідному, але іноді збитому з дороги народові?

Ні! Не мав за що Шевченко каятись. Він як батько збирає своїх дітей, єднає їх в одну суцільну силу проти ворога. І за це, його передчасно замучили.

Але не вмер Шевченко! Його слова палають в людських серцях і посьогодні. Не тільки в серцях українського народу, але й у всіх поневолених народів світу. Його слова і сьогодні є актуальні і стосуються до нашого суспільства. Шевченко яскраво розумів людську вдачу: всі хиби, недомагання, а також добрі якості. Сьогодні, в атомну епоху, коли, прочитати твори Шевченка, вони без сумніву відображують сьогоднішнє суспільство, хоч ці слова були написані більше як сто років тому. Цим поет підкреслює, що душа людини не міняється разом з поступом техніки й науки. Поет пише:

„У всякого своя доля
І свій шлях широкий:
Той мурує, той руйнує,
Той неситим оком
За край світа зазирає,
Чи нема країни
Щоб загарбать і з собою
Взять у домовину;"

Ці слова просякнуті правдою. Росія загарбала собі безліч країн, між ними й Україну. Тримає в своїх кліщах і точить живу кров з народу. Українці позбавлені волі, найменших, людських прав. Шевченко болїє з народом, але вірить що є велика можливість встати й побороти ворогів, спільною силою. Він вірить що сила народу полягає в єдності. Пише:

„...Вставайте,
Кайдани порвіте,
І вражою, злою кров'ю
Волю окропіте!"

Але в сьогоднішній, модерній епосі, не тільки шаблями та списами треба боротись за волю. В наших часах ми мусимо мати духовну зброю. Треба в першу чергу пізнати самих себе, озброїти себе знанням. Ми мусимо бути освіченим, свідомим народом, щоб встояти проти ворога. Шевченко нас закликає!

„Учітеся, брати мої!
Думайте, читайте,
І чужому научайтесь, —
Свого не цурайтесь:
Бо хто матір забуває,
Того Бог карає..."

Це благання особливо сьогодні стосується нас всіх. Оточені з усіх боків різними народами та звичаями, ми мусимо стократно старатися, щоб не загубитись, щоб не потонути в чужому морі.

Учімся своєї рідної мови, рідних звичаїв, історії наших предків, щоб наша батьківщина не осталася сиротою! Домагаймось всі разом пробити шлях Україні, до волі, до самостійности, щоб інші народи дивились на нас як на культурний, рівноправний нарід! Стараймось всі разом зберегти наш нарід у правдивому, українському дусі!

Валя Духнай, учениця 4-го курсу, Курсів Українознавства ім. І. Котляревського при катедрі Св. Володимира в Торонто. 1970.

Наталія Кібець

По країні наших батьків

(Продовження)

У Золотій Липі у ставу в ті часи тридцяті роки XVI ст. водилося багато риби, що становило значну статтю прибутку, зона славилася далеко за межами України і навіть вивозилася в Европу. На одному з островів Золотої Липи розташований замок-фортеця, який почали будувати Синявські в 1534 і закінчили в 1554 році. На могильній плиті засновника Бережан Миколи Синявського зберігся напис, який говорить, що Бережанський замок призначений для того, щоб „Русь жила щасливо і від усяких ворогіз завжди безпечна". Хоч на протязі часу замок не раз ремонтували і добудовували, то все ж його архітектурне обличчя лишилося характерним для XVI ст.. В південній частині двору замка є замкова церква, первісно тридільна без бань. Пізніше до неї прибудували дві ренесансні каплиці. Тут чимало саркофагів родини Синявських з чудовими ренесансними скульптурами, що їх виконали славнозвісні львівські мистці — Генрих Горст і Ян Пфістер. Витончена різьба по мармуру і алебастру поєднана зі строгою архітектурою, являє собою оригінальний вид — синтезу мистецтва. В Бережанах заслуговують на увагу: — церкза Св. Тройці в місті (кінець XVII ст.) фарний костьол (XVII ст.) з гарною різьбою, костьол і кляштор Бернадинів (XVII-XVIII ст.) і ряд міщанських будинків з мансардами, портами простої форми та ганки на пухких колонах, а в передмісті АДАМІВКИ — дерев'яна церква 1691 року. Села в долині Золотої Липи між Бережанами і Поморянами одне від одного кращі. В селі Урмані є мініятюрна і дуже архаїчних форм гарна дерев'яна церковка, яку ледве видно під столітніми липами.

В Поморянах береги Золотої Липи зовсім низькі й саме місто, що лежить у розложистій неглибокій долині, не має такого поважного вигляду, як Бережани або Бучач. Поморяни виникли мабуть у XIV ст., бо вже в XV ст. тут існував дерев'яний замок українських шляхтичів Свинок. Наприкінці XVI ст. замість дерев'яного збудували кам'яний замок.

Ландшафт Коронця і Золотої Липи відрізняється від долини Збруча і Серету або Стрипи з їх скелястими берегами, з крутими і високими горами. Обриси берегів Золотої Липи м'які, гори похилі і часом непомітно переходять в низовину. Ріки ніби неохоче течуть серед долин, порослих деревами, наче серед якогось нескінченого парку. Та, власне, долина Золотої Липи і є величезним парком, де біжить красуня річка. Липи тут найбільш поширені дерева, і недарма народ дав річці таку поетичну назву.

Від Бережан до села РАЇВ тягнеться розкішна Липова алея, яка нині охороняється, як пам'ятник природи XVII століття. У Бережанах працюють три цегельно-черепичний, вапняний і овочосушильний заводи. Є медична, педагогічна і торговельно-кооперативна школа — інтернат, Будинок культури, кінотеатр, дві бібліотеки. За першим поділом Польщі 1772 р. Бережани відійшли до Австрії. З 1918 — 39 рр. були під владою Польщі. І у вересні 1939 року ввійшли до складу УРСР.

За 25 кілометрів на південний захід від залізничної стації Кременець лежить селище міського типу Кременецького району Тернопільської області ПОЧАЇВ. По переписі 1959 року нараховував 5000 мешканців. Вперше згадується в документах на початку 16 ст.. З 1797 р. Почаїв належав до Волинської губерні. З 1921 р. за Ризькою мирною умовою залишився під владою Польщі. З 1939 р. увійшов до складу УРСР до Тернопільської області. В місті Почаєві цілком зберігся ціказий історичний і архітектурний пам'ятник споруджений в 1597 році — ПОЧАЇВСЬКА ЛАВРА, православний манастир — вікова слава Волині, найясніша зоря, яка довгі віки світила їй і в часи радости і в часи гіркого, тяжкого життя. Це правдиве живе серце волинське. Цвів Почаївський манастир — цвіла й Волинь.

Почаївська свята Успенська лавра стоїть на 35 футів високій горі. Її видно з усіх сторін, а з дороги Дубенської її позолочена баня мерехтить на віддалі 25 миль. Звідки походить назва Почаїв остаточно не встановлено. Слово відоме з глибокої давнини, його склад: ПО-ЧА-ЇВ, корень його може ЧА, чаяти, тобто надіятись, сподіватися. Почаївська лавра — друга в Україні і величиною і стародавністю: перша — КИЄВО-ПЕЧЕРСЬКА ЛАВРА з XI ст. Ще з глибокої

давнини лаврою звали великий і заслужений манастир, обнесений частоколом чи муром.

До Почаївської лаври завжди збиралося велике число прочан і не тільки місцевих, але з усієї України навіть з Галичини не дивлячись на пильну заборону австрійської влади. На прощу приходили уніяти, ламаючи штучний збруч. Почаївський манастир був одним із осередків ідеологічної боротьби на Західній Україні проти католицизму та унії. По деяким данним згадується, що на початку XVII ст. при манастирі була заснована Почаївська друкарня. Перша книга Кирила Ставроцького під назвою „ЗЕРЦАЛО БОГОСЛОВІЯ" вийшла 1618 року. Після виходу цієї книги друкарня припинила свою діяльність, а видновила її лише з першій половині XVIII ст.

Почаївська друкарня видавала книги релігійного змісту, підручники, художню та іншу світську літературу церковно-слов'янською, українською, російською, польською та латинською мовами. З технічного і художнього боку видання відзначались високим рівнем. Існувала друкарня до 1917 р., її устаткування перейшло до різних друкарень, а також частково було вивезено до Варшави. Митрополит Іларіон твердить, що в Почаєві друкарні не було, а мав її о. Ставровецький, як похідну. Своє „Зерцало Богословія" він надрукував в ній і видав 1618 р. і того ж року виїхав до Рохманів із своєю друкарнею, а „Зерцало Богослозія" Київський собор заборонив вживати, як неправославне.

Архітектурними пам'ятниками Почаївської лаври є Успенський собор (1771-91) збудований на місці мурованої в 1649 р. церкви зруйнованої після зайняття манастиря уніятами, по проекту архітектора Готфріда Гофмана. З 1775 р. будівництвом керували арх. Ф. К. Кульчицький та М. і П. Полейовські. Цікавий своєю архітектурою також ТРОЇЦЬКИЙ СОБОР (1906 р. арх. О. В. Щусєв).

Восени 1846 року за відрядженням київської археологичної комісії в Почаєві жив Т. Шевченко. Перебуваючи в Почаєві, він малював краєвид села Лідахів, скіци та малюнки Почаївської лаври. По дорозі в Почаїв Т. Шевченко оглянув руїни Замкової гори в Кременці, будівлі ліцею, село Білу Криницю. Тут на берегах річки Іква він слухав оповідання про селянських ватажків, що послужило йому матеріялом для поеми „Варнак" —

В народі схоронилися леґенди про Почаївський манастир. Деякі з них покладені на ноти. Одною з них є „Ой, зійшла зоря...", де оспівується про Почаївську Божу Матір, що кулі вертала і турків вбивала, коли вони нападали на манастир. Під Почаєвом хоч вже і рідкий, але ще зостався старовинний буковий ліс на околиці села Лідихів, який зараз охороняється як заповідник. А скільки десятків миль пройдено з далеких сел до Почаєва на прощу не тільки молодими, а і старими босими ногами, ще й тепер він стоїть світочем для вірних, хоч і є намагання пустити і його за вітром...

Згадаємо і про ВІКНО — Гримайлівського району. В минулому столітті тут жив славнозвісний організатор майстерні народного ткацтва Владислав Федорович. В роках 1883 - 1884 у нього проживаз Іван Франко.

Килими Федоровича зайняли одне з перших місць на Віденській виставці у 1873 році. Особливо відзначився тоді майстер Іван Івахів (учень Федоровича) з села КОБИЛЛЯ. Вікно та Кобилля ще й досі зберігають килими датовані 1900 роком. Марко Івахів (син Івана) передав свою майстерність синозі Андрієві, який і тепер живе і працює в своїому рідному селі Кобиллі. З ним працює також його донька Марія.

На привеликий жаль масова продукція виготовлення килимів, а також швидке виконання замовлень вплинуло на якість і чистоту килимових взорів.

Провідною і основною галуззю промисловості Тернопільської області, яка входить до складу Львівського економічно-адміністративного району є цукроварення, а також підприємства легкої і харчової промисловості (борошномельної, пивоварної і спиртової). Вирощування пшениці та жита, кукурудзи, цукрових буряків, картоплі, тютюну і овочів. Розвинуто тут і молочне тваринництво, свинарство та птахів-Міннеаполіс, Мінн. грудень, 1968 р.

ВІТАЄМО І БАЖАЄМО...

„Ой благослови Боже, та Пречистая Мати"..... От цього благословення від щирого серця в день 50-ліття супружого життя, Вельмишановним П-ву о. Протопресвітерові Володимирові і Добродійці Леонії Слюзар, від щирого серця бажають Прихильниці С.Ф.У.Ж.О. в Монреалі, і з тої нагоди пересилають на Видавничий фонд журналу „Промінь" 10 — десять дол.

за гурток чл. прихильниць:

Софія Барабаш
Анастасія Лебідь
Броніслава Мельник.

Моя Мамо

Всі дні мого існування назавжди зв'язані з Тобою, дорога моя Мамо, від дитинства на все життя.

Коли недоля нас розлучила, я все одно, скрізь і завжди духово була з Тобою.

Завжди відчувала Твоє гаряче і щире благословіння, що хоронило мене від небезпек на твердих дорогах життя.

Завжди передо мною Твої добрі ласкаві очі — вони, це надія моя.

Твоя ніжна, безмежно добра усмішка, це цілющий бальзам серця мого.

Твої ласкаві теплі руки, що пестили мене, це теж скріплення моїх сил.

Твої слова, Твої науки — це все життя, по яких я йду.

Ти завжди на сторожі моїх бажань і сподівань.

В найважчих хвилинах мого життя я кличу Тебе, Мамо моя — і тоді Ти рятуєш мене.

Коли щось болить мене, я кличу Тебе і Ти лікуєш мене.

Коли я занепадаю духово — Ти кріпиш мене.

Коли я радію — це потіха Твоя і Ти радієш.

Ти — дорога Мамо, від мене нічого не вимагала, — мій найвищий дар для Тебе був — бути щасливою.

Скажи мене, Мамо, чи я колись зможу хоч крихітку Тобі віддячитись за ту безмежну і віддану любов?

— Так, моя доню, віддячишся і зрозумієш мене, коли сама станеш матір'ю.

С. Степанюк, Лондон

Жінка – покровителька життя

Жіночі зображення — один з основних сюжетів первісного мистецтва, що у значній мірі відбивало уявлення стародавньої людини і було пов'язано з її господарським життям і побутом.

Десь у VII тисячолітті до нашої ери, у середовищі перших землеробських племен, що жили на землях, прилеглих до східнього Середземномор'я, народився культ родючости — обожнювання життєдайних сил природи. В уяві первісного хлібороба священним було все, що сприяло доброму врожаю: нива, зерно, сонце, рясні дощі. Й хіба не найкращим уособленням таємничих і щедрих сил природи була жінка — спочатку юна дівчина, а потім мати, що годує та охороняє своїх дітей! Тому й виникли перші пластичні жіночі зображення — узагальнений образ покровительки життя й врожаю.

Разом із поширенням землеробства господарства культ родючости, відбитий у жіночих статуетках поступово проник у південно східню Европу. В межах України добре досліджені памятки відомої трипільської культури (назва походить від села Трипілля на Київщині-, залишеної землеробськими племенами, що в IV—III тисячолітні до нашої ери мешкали від Пруту до Дністра й від Північної Волині до Чорноморського узбережжя.

Досліджуючи трипільські поселення, археологи знаходять у кожному житлі велику кількість глиняних жіночих статуеток. Вони дуже різноманітні: зовсім схематизовані і більш реалістичні, позбавлені орнаменту або прикрашені фарбами та врізаним візерунком. Дуже цікавими є орнаментальні мотиви деяких статуеток-спіраль, зигзаг, промені...

Для дослідників глиняні статуетки становлять неабияке зацікавлення не тільки тому, що вони запомагають відтворити ідеологічні уявлення давніх землеробів. Трипільські майстри, виготовляючи ці зображення, часто надавали їм зовнішнього вигляду своїх сучасниць. На шиї на грудях багатьох статуеток фарбами, чи врізаними лініями передано прикраси: намисто, стрічки, підвиски, медальони. Фарбами змальовано також одяг — фартушок чи сукню, довгі чобітки чи коротенькі панчохи. Передані навіть зачіски жінок з проділом посередині.

Поодинокі статуетки мають цілком реалістичні, може навіть портретні риси обличчя, округле або гостре підборіддя, великий рот, прямий та досить довгий ніс, широкі вилиці, покате чоло.

Наприкінці III тисячоліття до нової ери, трипільська культура зникає. Шар землі вкрив колись численні і квітучі поселення. Пішли у забуття наївні і мудрі діти природи. Та залишились їх глиняні богині — такі земні і прості — і ми через тисячоліття ніби чуємо гімн ласкавій та щедрій жінці-матері.

З. Володенко.

У десяту річницю смерти нашої найдорожчої мами, бл. п. Осипи Ковбель, як нев'янучий вінок на її могилу, складаємо $10.00 на пресовий фонд журналу „Промінь". Хай добра пам'ять про неї залишиться назавжди між нами.

Оля Карманін, Люба Янкович,
Надія Воробець — дочки.
Торонто, Онтаріо.

PROMIN

Vol. XI, 6 ENGLISH SECTION June, 1970

Delores Kozey

The Development of Ukrainian Classical Music

and an analysis of Ukrainian composers and their contributions to Opera, Symphony and Ballet

(Continued from last issue)

Among Lysenko's many works are some eighty-four compositions based on Shevchenko's writing, chamber music, symphonies, cantatas and operas. He composed to the words of writers like Franko, Hrinchenko, and Lesia Ukrainka. Among his famous operas are "Christmas Night", based on Gogol's novel, libretto by Starytsky, "Drowned Girl", „Taras Bulba", „Nocturne" and many operettas for children.[5] To add to this volume of work Lysenko also wrote articles on analyzing music, its structure, growth and originality. He also published some twenty song books. From the time of Lysenko, Ukrainian classical music began to develop along distinctly Ukrainian styles.

A Ukrainian composer of somewhat limited but significant development was Arkas. He was born in 1852 in Mekolayevy and after completing studies at the Odessa university he began working for the Moscow administration where he obtained the rank of admiral in the Russian navy. He worked in public interest and wrote a history of Ukraine. In music Arkas was self-educated. Although he had no formal musical training he wrote the opera "Katerina" in 1890 which became extremely popular. His work possesses many folk themes, although his later operas were of minimal quality. Arkas died in 1909.

Hulak Artemovsky was also among the early classical composers. He was born in Kiev in 1813 and in his childhood years he sang in the Metropolitan choir in Kiev to which the Russian composer Glinka came to seek out promising singers for the Russian National Choir. Under these circumstances, Glinka took Artemovsky to St. Petersburg in 1838. Artemovsky studied under Glinka and due to his outstanding accomplishments in 1939 he went to Italy to further his studies. In Italy he began to make his debut in operas in Florence. Upon his return to St. Petersburg in 1842 he became head of the Imperial Opera Theatre for some twenty-two years. Artemovsky was a close friend of the writers Shevchenko and Kostomariv. He is best known for his opera "Cossacks Beyond the Danube" which was first staged on April 14, 1863, in St. Petersburg. Some of his other works were "Benefices" and "Ukrainian Wedding".[6]

Later Composers and their works:

One of the most unique composers of Ukrainian classical music was Gliere. Both his parents were of Belgian origin. He studied at the Kiev conservatory in 1891 and transferred to the Moscow Conservatory in 1894. He studied music under distinguished composers like Sokolovsky and Rimsky Korsokov. He is best known for his Symphony № 3. While teaching at the Kiev Conservatory he raised it to the level of a top rate institution. However, due to this recognition, the Soviet government immediately transferred him to the Moscow Conservatory. He liked to study musical styles of the native people of the Soviet Union like the Uzbek and Tadjik tribes.[7]

Among the outstanding later composers is Revutsky who was born in 1899 in Irzavetz, and is presently the oldest Ukrainian living composer. He was born into a family of music and therefore possessed a deep love for his native song. He first studied under his mother and then in Kiev under Tutkovsky. Completing this he studied at the Lysenko School of Music. After Lysenko's death he studied piano under Korotkevich and Khodorowsky. From 1913 to 1916 he continued his studies at the newly opened Kiev Conservatory under the instruction of Gliere. After composing a number of works his study was interrupted by a call to the army in 1916. In 1918 he returned and worked on his first Symp-

5 M. S. Staryckyj — **The Life and Works of. M. Lysenko.** The Ukrainian Review. Vol. 7, p. 52-59.

6 Antin Rudnisky — **Ukrainian Music** Dniprowa Chwyla. Munnich, 1963. P. 76-78.

7 Paul Masenko — **Dmetro Stephen Bortniansky.** Herald: Music and Art Magazine Editorial Board of the Ukrainian Chorus Dnipro. Minneapolis, St. Paul, Minnesota. September, 1965, Vol. 4.

hony in Moscow. In 1921 he took part in an organization in the name of a musican Leontovich. In 1923 he wrote his cantata "The Kerchief". In 1924 he was invited to teach at the Lysenko Music and Drama Institute in Kiev. During this time he wrote many fine works including his "Intermezzo" and the "Second Symphony" which he wrote in 1927. This work is considered a masterpiece based on national folk themes, musical language, intricate composition conveying the deepest feelings of a human being. It was first performed at the Ukrainian National Philharmonic Concert in Kharkiv under the direction of Rudnytsky.[8]

This Symphony was later condemned by the Soviets and as a result it was revised in 1941 losing much of its original beauty by a change in rhythm from 6/4 time to standard 3/4 time. After this revision it was highly praised by the Stalinist regime. Among his works are concertos, cantatas, preludes, sonatas as well as film music. On the American continent from the works of his later years the cantata, "The Kerchief" was first performed by the Winnipeg Choir and Symphony Orchestra under the direction of Barnycha and the Kobzar Philadelphia Choir under the direction of Rudnytsky. Revutsky contributed much to Ukrainian instrumental music taking over the place that Barvinsky held as a composer in Western Ukraine. Some of his music resembles that of Shumann and Chopin as well as Tchaikovsky. He is also the author of the revised version of "Taras Bulba". From the point of view of Conservatory music, he is a universal innovator. On the other hand, from the modern point of view, he is only mildly progressive. After 1927, a great deal of Ukrainian compositions were rewritten on Soviet themes therefore, Revutsky concentrated on teaching. He is the teacher of Ukrainian composers like Homoliaka, Dremliuha, and others.[9]

One of the most outstanding Ukrainian composers that died in 1968 was Liatoshynsky. He was born in 1895 the son of a teacher. From a very young age he studied piano and violin. In 1910 he wrote his first music for piano including a Waltz, Mazurka and a Quartet. In 1913 he completed studies at the Gymnasium and proceeded to Kiev to study composition under Gliere. He spent two years at the Conservatory and in 1915 he wrote his first String Quartet in D-minor. For his final examination at the Conservatory he wrote his First Symphony. In 1920 he taught theory and Composition at the Kiev Conservatory. For thirty years he was professor of composition and orchestration. In 1935 he also became professor of composition at the Moscow Conservatory. In 1939 Liatoshynsky became the first president of the newly formed Union of Soviet Composers.[10]

His works are varied, depicting many styles and themes. His earlier works were characterized by romantic and lyrical themes which switched to the impressionistic style of Scriabin. Later still, he changed to a completely new style not used by any eastern Ukrainian composer.

His artistic achievements vary from piano sonates, quartets, quintets, symphonies, operas to ballets. His best work came in 1955 when he wrote his Symphony №3 which was acclaimed in Moscow and many other centres. He is perhaps the only Ukrainian composer under the Soviets who never wrote on political topics or themes that would arouse Soviet suspicion. Instead he chose universal philosophical ideals with sound texts devoid of agitative motives. Only one of his works, the opera "Schorc" was distasteful to the Soviets and was thus banished from his repertoire. After this incident Liatoshynsky did not write any more operas because the librettos were always revised in favor of he Soviets.

---

8 Antin Rudnitsky — **Ukrainian Music**, Dniprowa Chwyla. Munnich, 1963. P. 194.

9 Ibid. P. 196.

10 Ibid. P. 205.

(To be continued)

UKRAINIAN COURSES AT U of M SUMMER SESSION

The following two Ukrainian Courses have been announced for the 1970 University of Manitoba Summer Session:

NINETEENTH CENTURY UKRAINIAN LITERATURE (52.337), which will be conducted by Prof. Jaroslav Rozumnyj. This course will include works by T. Shevchenko, I. Franko L. Ukrainka, M. Kotsyubynsky, V. Stefanyk.

INTERMEDIATE UKRAINIAN (52.125) will be given by Prof. Olexander Baran. The course includes the grammar and introduction to Ukrainian literature.

The 52.337 course is being offered for the first time in Summer Session. Lectures in both courses (6 hours of credit) begin on July 3 and continue through until August 14.

Lecture time: Course 52.337 — 10:30 a.m. until 12:15 p.m.
Course 52.125 — 8:30 a.m. until 10:15 a.m.

Information and application forms may be obtained from:

SUMMER SESSION OFFICE
Fletcher Argue Building
University of Manitoba.

УНІВЕРСИТЕТ БАТЬКІВ

ДОРОСЛІ ДІТИ

Кожна мати і кожен батько, спостерігаючи за своїми дітьми, часто не завважують, як хочуть вони швидше вирости. „Я вже великий!", стаючи на вшпиньки каже пятилітній Михайлик.

І не треба його в цьому розчарозувати. Хай змалку привчається, що він вже дорослий, отже може сам одягтись, тримати в порядку свої забавки. Приємно, коли в домі є такий маленький помічник, або помічниця. А щоб діти росли прихильними до праці, їх уже з 6 — 7 років треба привчати до неї. Звичайно, доручення повинні бути легкими: допомогти мамі розставити посуд на столі, підмести кімнату, чи доріжку біля дому, полити квіти.

Хлопчики і дівчатка у віці 7 років йдуть до школи. Наступає зміна в способі їх життя, поширюється коло уявлень про світ, наступають нові обов'язки: відвідувати школу, слухати пояснень вчительки, виконувати домашні завдання. Але й тепер бажання „бути великим" не покидає дітей. „А я вже ходжу до першої кляси!" — з почуттям гордости каже семирічна Оксана своїм подружкам, які ще ходять до садочка. І дівчатка заздрять Оксанці — вона вже школярка!

Це захоплення дітей новим своїм становищем потребує підтримки батьків. Вони мусять кожного дня поцікавитись, як пройшов їх день у школі, що нового дитина навчилась на лекції, які оцінки вона одержала. Поруч того треба бути терпеливим, щоб привчити дитину в один час вставати з ліжка, швидко збиратись, і поснідавши, йти до школи, а вернувшись зі школи сідати за завдання і вчитись, аж вивчить потрібне.

Батьки піддержують стремління дітей до „дорослости" й тим, що заохочують їх зацікавлення до ручних робіт — вирізування з паперу різних кружечків, закладок, серветок. Важливо, щоб дорослі привчали дітей ставитись до виконання цієї роботи, як до серьозної праці, а не як до забави, треба заохочувати, щоб кожну почату працю довести до кінця. А вже ніяк не можна казати, як це часто буває підганяти дитину — „Кінчай швидше, досить бавитись" або ще гірше — висловлюзати нездоволення — „Кидай свої папірці. Лише насмітив тут."

У кожній сім'ї, де є діти шкільного віку, треба відвести для них робочий куток, де можна було б у скринці, чи на полиці зберігати необхідні інструменти: ножиці, молоток, пилочки та матеріяли — папір, цвяхи, фарби. Головно — виховувати у дітей певну культуру праці. Звичайно, зразком у ставленні до праці для дитини мають бути її батько і мати.

Підлітки прагнуть, не тільки швидше вирости, наслідувати поведінку старших, а часто вважають себе дорослими, „людьми з досвідом" В 11 — 15 років збагачується їх світ думок і переживань. В школі вони починають вивчати нові предмети — отже більше знають і більше зміють.

У хлопчиків і дівчаток також розвиваються власні погляди на явища природи і суспільного життя, з'являються власні оцінки фактів, ставлення до праці, до людей і до самих себе. І це пояснюється не тільки фізичним розвитком, але збагаченням соціяльного досвіду підлітків. В наслідок того у них формується почуття „дорослости", бажання утвердити себе серед своїх ровесників: одні стараються виділитись відмінним знанням, інші показати себе в клясах, в навчально дослідних ділянках і т. п. Якщо підліток не навчений до наполегливої систематичної діяльности, до фізичної праці, то шукає інших шляхіз самовияву і часто у бешкетуванні, у порушенні загально прийнятих норм поведінки.

Для шістнадцятирічних і сімнадцятирічних хлопців і дівчат настає пора юности. У цьому віці активно формується характер, складаються основи світогляду, ідеали молодої людини. Підлітки серйозніше замислюються над питанням „Яким бути?" і „Ким бути?" І вони не просто сприймають поради дорослих, у тому числі й батьків, а виявляють власне ставлення до речей, по-своєму оцінюють почуте, чи прочитане, часто готові посперечатися, вислозити свою думку з приводу чи інших подій або явищ.

Якщо в молодшім віці дитина приймає авторитет дорослих — батьків та учителів, то тільки тому, що вони старші, то для підлітка одного авторитету вже не досить. Дитина щодень мусить пересвідчуватись, що дорослі, батько і мати справді можуть служити їй за приклад.

На жаль не всі врахозують ці особливості дитячої психології і не завжди хочуть порозуміння з дітьми. А всі суперечности намагаються вирішувати тільки з позицій авторитету: „Я сказав, — так воно й повинно бути.!"

В результаті такого вихозання одні діти ростуть апатичні, без власних думок і переконань,

інші, ставши дорослими, ніколи не відчувають відповідальности за свої вчинки й дії. Бо слова — „мені наказали — я зробив" — стають їм золотим правилом у житті.

Немало є родин, де на підлітків дивляться як на дітей, применшують їх можливости, не покладають на них ніякої відповідальности, мовляв „досить з дитини, що вона вчиться". А що дочка чи син думають робити після закінчення школи, як готуються до життя, ці питання залишаються на опісля: „Закінчить школу — тоді будемо думати. Нерідко в таких родинах виростають шукачі „легкого" хліба.

Сім'я не може обмежуватися піклуванням про створення лише матеріяльних умов для дітей. З раннього віку до закінчення навчання в школі на батьках лежить велика але й приємна відповідальність — виховати своїх дітей високоморальної вартости, справжніх громадян, гідних спадкоємців старшого покоління свого народу.

З. Нечипорук, кан. педагогічних наук.

Сонце – ваш приятель

Сонце — джерело життя, здоров'я, краси. Але стане вашим приятелем лише тоді, коли будете ним розумно користуватись. Воно зміцнить вашу нервову систему, підвищить відпорність організму інфекціям, ніжно позолотить шкіру.

Бронзовий загар, чи опалення молодить нас, прикрашує, і багато людей намагаються набути його перебуваючи на сонці тривалий час, не зважаючи на стан здоров'я. Та розчарування настає вже на другий чи на третій день: Шкіра червоніє, на ній з'являються пухирі, а потім і темні плями. Інші ж навчені гірким досвідом, опалюються поступово і, переконавшись, що опік їм вже не загрожує, також немилосердно „підсмажуються". Цілі гарного рівного загару вони досягають та вже через місяць-півтора опалення починає сходити, шкіра бліднішає і стає такою сухою, що ніякі креми не помагають. З'являються й плями, зморшки, яких раніше не було. Раптом дають себе знати і болі у серці, у всьому тілі відчувається важкість, кволість, ви стаєте дратливі.

— Минеться — думаєте ви, і всі зусилля зосереджуєте на тому, щоб позбутися плям.. Вибілюєте шкіру кремами, до яких входять препарати ртуті. А плями проступають ще яскравіше, не зникають і зморшки.

Стається це все тому, що ви не вміли побирати належних доз сонячного проміння. Воно пересушило, зневоднило шкіру, позбавило її еластичности. Негативно впливає на шкіру і вітер. Тож будьте завжди з сонцем на „ви".

Коли шкіра почервоніла, то звичайним для легкої форми опалення, її треба змастити легким товщем — оливковим олієм, або кремом. Наколи опіки дуже сильні, з'язилися пухирі, наповнені рідиною, треба звернутись до ліхаря.

Тому опалюватись треба поступово, починаючи сонячні ванни з 10 - 15 хвилин, збільшуючи перебування на пляжі не більше 2 - 3 годин до 11 години ранку. Тільки в цьому способі в організмі утворяться захисні властивості: роговий шар потовщає і зникне особливий пігмент, який захистить шкіру від опіків.

Є. Ісай, лікар косметолог.

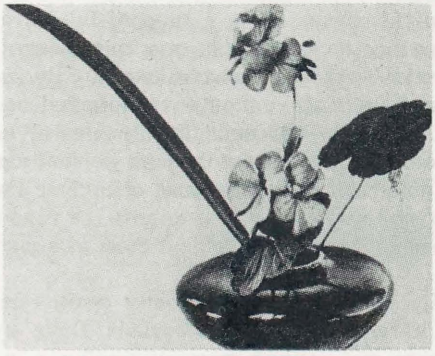

Квіткові мініятюри

Квіти завжди поруч нас. Потреба в них існує в людини, як потреба жити, творити, милуватись прекрасним.

Та особливої краси і значення квіти набувають у букетах або, як говорять спеціялісти — у квіткових композиціях. Вони стають виразом нашого настрою, переживань, почуттів.

В наші часи, мабуть, важко знайти людину, яка б не чула про японське мистецтво складання букетів „Інегана". Але якщо в ньому найхарактернішим елементом є виразність та співвідношення ліній.

Краще за все брати непарну кількість різної довжини. Для оранжування квіток широко користуються листям аспарагуса, папороті, бегоній, хлорофітума, півників, або гільчками кермена, барбарису.

Найрізноманітніші вази — керамічні і пластмасові, скляні і кришталеві, настінні, або низькі, як попільничка — все добирається з винятковою ретельністю й увагою — адже колір і фактура вази не повинні конкурувати, але гармонійно поєднуватися з квітами, підкреслювати їх виразність. Останніми часами дуже широко розповсюдження набули низькі, широкі вази. Для кріплення в них квітів необхідно мати спеціяльні наколки, або металеві сітки.

М. Ященко.

Канада потребує етнічних архівів

д-р Й. М. Кіршбаум
Президент, Федерації Етнічної Преси Канади

(Канадська Сцена) — Було б трудно знайти шкільну клясу в Канаді, а в міських околицях неможливо, в якій діти не репрезентували б майже кожної країни у світі. І все ж їх лекції учать їх про декілька країн, а супроти всіх інших лишаються байдужими. Ані наших молодих людей не заохочується розвинути своє знання про численні культури своїх співкляси-ків. Гірше того, вони ніколи не зможуть оцінити важливости всіх етнічних цивілізацій для нашої національної спадщини.

Числені етнічні групи працювали спільно при витворенні цієї нації, — освоєння Заходу, розвиток гірничої промисловости, паперова індустрія і буйний розвиток другорядних індустрій цього століття, не міг би був мати місця, якби вклад праці мільйонів іміґрантів і їх дітей, головним чином з континентальної Европи. І як воно не дивно, — наші англійські і французькі автори рідко коли згадують про цю закраску численних культур у новому світі.

Коли прем'єр - міністром був Вілфрід Льоріє, він порівнював Канаду до славного катедрального храму, в якому „мармур лишиться мармуром, ґраніт ґранітом, а дуб дубом". У роках, що їх ми з трудом пережили в міжчасі, в найкращих випадках чули ми про „канадську мозаїку" і „райдужний нарід", а в найгіршому про „квітник". Вкінці, „єдність в різнородності" є ясним і зрозумілим кличем, який дає напрям нашому призначенню. А всетаки наша література дає мало переконання, що ці окреслення є щось інше ніж гарні фрази.

За 101 років від часу Конфедерації Канада прийняла понад дев'ять і пів мільйона іміґрантів. Одначе, коли Комісія Століття прийняла думку автора цих рядків про те, щоб в році Століття видати серію історичних книжок про різні етнічні групи в Канаді, — то автори замовлені до участи у тому проєкті, виявили, що матеріял в архівах, на якому вони мали оперти свої досліди був, або в малій кількості, або його зовсім не було. Національний Архів не зберігає, або не може зберігати, — з різних причин — часописів, альманахів і книжок, які відносяться до поселення, інтеґрації і вкладу праці всіх канадців. Очевидно, довгий час було природною тенденцією задержати Канаду британською, а також давніша іміґрація (до 1950 р.) була обмежена до фармерів, гірників і фабричних робітників, які не привозили з собою багато матеріялу цікавого для архіву. Але, ті етнічні групи давно вже розвинулися у сильні громади, багаті на культурний актив. Це виявилося в році Століття і записане воно в численних книжках виданих Комісією Століття, Федерацією Етнічної Преси Канади і поодинокими авторами — членами Асоціяції Етнічної Преси Канади.

Всі автори мали труднощі у збиранні матеріялів для серйозного досліду. Не були для того підготовані й етнічні групи, бо тільки нечисленні з них мали організовані офіційні архіви у своїх організаціях, парафіях, чи культурних установах. Часто найкращим джерелом для вишуканя матеріялів, письменник знаходив у поодиноких людей, які більше випадково ніж з наміром зберігали газети, журнали, книжки і протоколи зібрань, або зберегли їх тому, що особисто були заанґажовані. Трудна, піонерська праця чекала кожного автора заки він міг навіть розпочати писати книжку якоїнебудь вартости.

Книжки публіковані тепер вияснюють аж надто добре, **що існує багато дечого, що повинно бути збережене.** Коли Національний Архів має бути справді „національним", його діяльність мусить бути розширена у минуле і теперішнє приблизно одної третої частини населення. Дискусійною справою є, чи для того проєкту повина бути присвячена одна секція Архіву, чи повинен бути створений осібний Етнічний Архів. Одно є певне, — ми повинні діяти заки буде запізно. Багато цінних записок пропаде з відмиранням старшої ґенерації, або перших поселенців. Правдива історія Канади не може оминути ролі етнічних груп в минулих сто роках, а без адекватних архівних джерел, справа виглядає неможливою.

З іншої причини існує змисл необхідности у цьому пропонованому проєкті. Кілька років тому американські університети почали організувати етнічні архіви. Віддані робітники мають успіхи не тільки у своїх власних країнах але й у Канаді, де багато інтересних предметів уже для нас пропало.

Цікаво зазначити, що Американський Конґрес розважає справу видання закону про установлення етнічних студій. Якщо закон перейде, — він дасть уповноваження Комісіонерові освіти З'єдинених Стейтів давати підмогу „публічним і приватним неприбутковим освітним

установам і організаціям" організувати і вести Осередки Студій Етнічної Спадщини. Кожний осередок буде вести діяльність відносно поодинокої культури, або регіональної групи культур. Кожний осередок буде використовувати відповідні дослідні можливості і спеціяльні відомості про етнічні групи і збирати поточні матеріяли відносно історії і культури тієї групи, якою займається і її внесеннями до американської спадщини. Осередки будуть теж роздільчими пунктами тих матеріялів для шкіл в цілій країні і будуть давати вишкіл учителям у користуванні тими матеріялами.

Зголошуючи проєкт закону, член Конґресу Ц. Пуцінський сказав, що Америка є багатоетнічною суспільністю, що численні її етнічні групи, особливо їх молоді люди, розвинули у себе почуття меншевартости і що більше зрозуміння власного вкладу у спадщину і вкладу співгромадянина причиниться до виховання більш гармонійного і патріотичного населення.

Популярний образ Америки як „перетоплюючого кітла" імовірно показується невдалим окресленням. Ми можемо вчитися з досвіду нашого сусіда і зберегти нашу історію.

Із хроніки Українок Аргентіни

Приємно спостерігати працю Союзу Українок Аргентіни. Чим дальше тим більше набирає СУА поваги між нашим громадянством — часто приходиться чути: „А, як Союз Українок робить то, варто піти, бо напевно буде на належній висоті!"

Своєю муравливою працею Союз Українок здобув собі між громадянством престиж солідної організації. На жаль, не все наше жіноцтво дає собі справу про об'єднання всіх свідомих українок в одній жіночій організації, бо за довгі роки у них утворилося поняття, що як належить до Жіночої Сокції при одному з українських товариств, то цього й вистачає. Все ж таки спостерігається, що є зацікавлення Союзом Українок у багатьох пань, бо ряди СУА збільшуються.

За останню каденцію крім багатьох досягнень найбільші були: Свято 1.000-ліття смерти св. Ольги Княгині Руси-України, яке відбулося на належній висоті і при повній залі, хоча дата 7-го грудня не сприяла через горяч до відсвяткування його, але прийшлося з незалежних причин від Святочного Комітету перенести Свято з 16-го листопада на 7-го грудня. Одною із найголовніших причин була справа декорацій. Мистець, який домовився виготовити декорації за грошеву нагороду в останній момент відмовився у виконанні праці.

Заслуга нашого жіноцтва велика, а признання належиться всім паням, які до звеличення цього Свята спричинилися. Голова СУА д-р Лідія Макаруха Іваницька прикладала всіх старань, щоб Свято вийшло якнайкраще, що дало їй багато труду і забрало немало часу, за що вона заслуговує на велике признання. Також велике признання належиться пані Лідії Тауридзькій за її цінні вказівки щодо самої програми — ці оригінальні точки звеличали Свято. Всі пані, які приймали участь в програмі — виконали свої завдання бездоганно. Не згадується їх прізвищ, бо рецензія на це Свято вже була надрукована в нашій пресі. Варто лише зазначити, що пані, які приймали участь у програмі подбали й про відповідні туалєти — всі були в довгих сукнях, що надавало Святові ще більше імпозантности, а з естетичного боку робило дуже приємне враження. Особливо ефектовне враження робила стилізована сукня боярині з X століття, в якій мали нагоду побачити Голову СУА.

Другим великим досягненням Союзу Українок — це розбудова Суспільної Опіки при СУА. Сміло можна сказати, що за останню каденцію Управа Союзу Українок найбільше звернула увагу на Суспільну Опіку при СУА, яка є така необхідна для нашої колонії і яка з Божого Благословіння й досягла відповідних наслідків.

Всім паням із Суспільної Опіки при СУА належиться подяка за їх так, жертвенну працю для наших обездолених братів українців.

Пресова Референтура СУА.

Батькам

СТРАХ НЕ ВИХОВУЄ

Батько вважав, що найдійовішим методом виховання неслухняного сина є ремінець. Досить часто він брав до рук свого „шкіряного помічника", але позитивних наслідків не було...

Часом такими крайніми засобами батьки прагнуть прищепити дітям почуття страху за негативні вчинки. Однак насправді страх накладає небажаний відбиток на психіку дитини і її поведінку. Щоб уникнути покарання, неслухи вдаються до всіляких хитрощів і обману, а це кінець кінцем приводить до закріплення негативних рис харктеру і поганих звичок. Саме в таких умовах виростають лицеміри та святоші, слабохарктерні і безвольні, готові йти на поводу інших. Часті побої та образи, приниження людської гідності наповнюють душу дитини злістю спочатку на батьків, а потім і на всіх.

Отже, страх не виховує, а морально калічить дитину.

Педагог **М. Фіцула.**

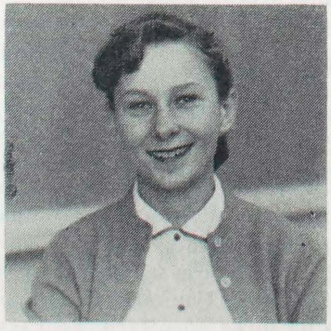

В другу річницю смерти моєї любої доні, бл. п. Марусі Думанської, складаю нев'янучий вінок в її світлу пам'ять з найкращих квітів, бо відійшла вона від нас як рожевий цвіт в розквіті віку — на журнал „Промінь" $5.50.

Мати П. Копан, Інсінґер, Саск.

ВІДДІЛ ДЛЯ ДІТЕЙ

Марія Бабка

ЗВЕСЕЛИВСЬ ГОРОБЧИК

Звеселивсь Горобчик:
— Цвінь-цвірінь!
Ой яка хороша
Весняна теплінь!

Сипле ясне сонечко
Теплі промінці,
І спішать в таночок
Ніжки-стрибунці!

В. Савченко

Івасикове відкриття

Оповідання

Івасик ще зовсім маленький хлопчик, але дуже до всього цікавий. Що не побачить, все питає: чому- Навіть тато часто каже:

— І коли ти вже перестанеш чомукати?

— Коли виросту, — відповідає Івасик і зразу ж питає:

— А чому трава росте?

— Тому, що не вередує, як ти, а їсть все.

— Як же вона може їсти, коли у неї рота не має?

— У травички є корінці, ними вона й бере з землі їжу.

— Вона, мабуть, теж не любить манної каші, тому така маленька виросла?

— Трава не їсть манної каші, Івасику. Я до вечора не зможу відповісти на всі твої питання. Обидва запізнимося, я — на роботу, ти — до садочка — говорить тато і йде.

Весь час, коли вихованці дитячого садочка граються, Івасик дивиться на траву, що росте у дворі і думає: „Ось зараз я побачу як вона росте". Та скільки він не дивиться на маленькі зелені паростки, навіть очі заболіли, нічого не бачить. „Мабуть, вона вночі росте", — вирішує Івасик і чекає, коли настане ніч.

Ввечері він не вередує, випиває повну склянку молока, слухняно лягає спати. Бабуся навіть дивується.

Та Івасик не засинає. Він чекає, поки тато з мамою підуть до тети Олі дивитись телевізор, а бабуся почне поратись у кухні. Тоді Івасик встає з ліжка, одягається і тихесенько виходить у коридор, а звідти на вулицю.

Цікаво ввечорі на вулиці. Вогників стільки — не перелічити! Та сьогодні Івасикові не до них. Він поспішає до парку, що таємничо темніє поруч з їхнім будинком.

У парку тихо - тихо. Десь по центральних алеях ходять люди, грає музика. А хто це там за кущем ховається? О! Це ж тінь від сусіднього дерева.

А де ж травичка? Ось вона, під ногами. Івасик присідає і мацає руками землю. Торічне листячко шурхотить.

Раптом вчувається Івасику, що весь парк наповнився тихими, лагідними звуками. Наче сіється спокійний дрібний дощ і дрібні крапельки стукотять по листю.

Івасик виставляє вперед руку. Вона — суха.

Що ж це таке? Він чує як їде дощ, а дощу немає.

— Ти що тут робиш, герой?

Перед Івасиком високий чоловік в капелюсі.

— Дивлюся як трава росте.

— Хіба ж можна побачити, як вона росте, та ще й вночі?! Ти краще прислухайся. Чуєш? Отам листя шелестить. Це вона сама травичка. Випрямлює свою головку і підіймає листячко. Воно й шелестить, наче тихий дощ їде. Зрозумів? Ну, а тепер мерщій додому, дістанеться тобі від тата з мамою, відкривач.

Цього вечора Івасик ще довго не засинає. Він задоволений — травичка таки росте і не конечно це бачити. Можна почути.

Хлопець і ластівка

— Ти знов защебетала
у мене над вікном,
із вирію вернувшись,
клопочешся гніздом.

А там же вічне літо
цвіте, як Божий рай...
чого ж вернулась знову
у мій журливий край?

— Хоч літо там і сяє,
любіше тут мені:
така квітчасто-пишна
Вкраїна по весні..

Така квітчасто-люба,
що в тім краю-раю
все бачу я хатчину,
де це гніздечко в'ю.

Борис Грінченко.

ЧЛЕНСЬКИЙ ЧАЙ ВІДДІЛУ ПРИ КАТЕДРІ СВ. ІВАНА В ЕДМОНТОНІ

Членський комітет при відділі Катедри св. Івана в Едмонтоні: Зліва направо сидять: пані: А. Фарина, голова чайного комітету, С. Боднар, голова відділу, і С. Василишин, голова членського комітету. Стоять зліва направо, пані: А. Особа, М. Самоїл, М. Косташ, Л. Понич і А. Мисак.

Заходами Членського Комітету відділу при Катедрі св. Івана в Едмонтоні відбулась в неділю, 8-го лютого річна імпреза — Членський Чай. Програма почалась в катедральній авдиторії о годині 2:30 по полудні. Членки й гості численно зійшлися, бо знали, що в програмі дня буде показ вишиваних бальових суконок.

Гостей вітали пані: Н. Боднар і П. Гаврилюк. Членки чайного комітету — пані: С. Василишин, О. Понич, А. Особа, А. Мисак, М. Самоїл і М. Косташ, доглядали гостей (засаджували). Касирки, пані: А. Томнюк і Р. Маланчук приймали членські вкладки. Від комітету журнала, пані: Л. Голубіцька і С. Пауш приймали передплати на „Промінь".

Програма складалася з двох частин — привіти і показ вишиваних суконок з осіннього балю. Пані Софія Василишин, голова членського комітету була предсідницею й відкрила програму вступним словом. Пані Надія Боднар, голова відділу при Катедрі, привітала гостей від відділу. Пані П. Сліпчук, заступниця голови Союзу Українок Канади склала привіт від централі. Між іншим, пані Сліпчук заявила, що від минулорічного крайового з'їзду, Союз обняв дуже важливу ділянку — а це справу Українського Шкільництва. Цією справою заінтересувалися всі країни світу, де живуть українці, от і сформувалась Світова Координаційна Рада в шкільних справах, як і кожна країна має свою окрему організацію шкільництва. Завдання комітетів шкільництва є вивчати українську мову в рідних і державних школах, щоб поставити українську мову нарівні з іншими мовами. Пані Сліпчук зробила заклик до всіх членок Союзу і всіх батьків, щоб вони совісно заінтересувалися цією справою, а головно, щоб батьки вдома змалку говорили до дітей рідною мовою.

Дальше, гості заслухали привіт від нововибраної голови пров. управи Союзу Українок на Альберту, пані Анни Звоздецької. Пані Звоздецька говорила про Лесю Українку — як Леся, словом і пером боролася за волю українського народу і за його існування. Вона стала взірцем і вчителькою для сучасних поетів на Україні. Бажаним є, щоб Леся Українка стала виховницею нашої генерації й поза межами України. Пані Звоздецька закінчила віршом поетеси „Слово, моя ти єдиная зброє".

Приступаючи до другої частини програми, пані Василишин пояснила, що показ вишиваних суконок, які були приготовані на осінній баль — „Вишивані Вечорниці" (дивись — „Промінь", березень, 1970), є частиною української культури, бо вони прикрашені типічними українськими вишивками. Союз Українок Канади уживає різних способів до поширення й розбудови української культури. Українська культура не вичерпуюча, бо чим більше ми цікавимося нею, чим більш над нею працюємо, тим ширші горизонти відкриваємо.

Почався показ. Пан Вадим Доброліж добре знаний артист-маляр, прекрасно оформлював сцену українським мотивом, як можна бачити на знимці. Пані Валентина Доброліж була ініціяторка цього проєкту й багато праці доложила щоб все гарно зорганізувати. Пані Доброліж кермувала цією частиною програми й давала коментарі відносно кожної модельки й кожної суконки. Її допомагала пані М. Мельник.

На закінченні програми пані Василишин щиро подякувала учасникам показу, як і всім тим, що в якийсь спосіб причинилися до успіху цієї імпрези — а головно панству Доброліжам.

На цьому місці Чайний Комітет якого очолювала пані Александра Фарина подав гостям чай і смачну перекуску. Чай наливали уступаючі урядниці відділу — пані: М. Мельничук Е. Верхомин А. Кушнір К. Істон М. Гринчук і А. Сенів.

Гості довго гуторили і оглядали побічну виставку проєктів Валентини Доброліж: „ЗАСТОСУВАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ВИШИВОК У СУЧАСНИХ СТРОЯХ".

Кленка Комітету.

КОМЕНТАЦІЇ ПАНІ ВАЛЕНТИНИ ДОБРОЛІЖ

1. **Мирослава Фербей:** моделює елегантну бальову сукню з легкої вовни блідокремового кольору. Сукня прилягає до стану, з легко призбираною спідницею. Розкішна вишивка йде навскіс зправа й закінчується на лівому рамені. Взір — галицький, в якому показано багатство барв української вишивки, хоч переважає вишневий колір. Ми назвали цю сукню „Веселка".

2. **Марія Прокопчук:** моделює пополудневу сукню бежового кольору. Матеріял нагадує лляне полотно. Крій сукні напівприлеглий — рукав короткий. Чудова вишивка прикрашає перед та рукави сукні. Взір геометричний хрестиковий — із збірки Олени Пчілки. Вишивка виконана у помідоровому й чорному кольорах. Мушу зазначити, що вишиття на рукавах у найкращий спосіб пов'язує наш сучасний одяг з традиційною українською ношею.

Зліва направо: 1. Мирослава Фербей, 2. Марія Прокопчук, 3. Анна Особа, 4. Надія Боднар, 5. Єлисавета Топольницька, 6. Михайлина Рахмистук, 7. Марія Бартко, 8. Фіялка Василинчук, 9. Валентина Доброліж, 10. Наталка Маївська, 11. Єлисавета Мацик, 12. Ольга Лукомська, 13. Богданна Масло, 14. Наталка Фарина, 15. Надія Цинцар, 16. Ольга Манастирська і С. Василишин (при мікрофоні).

3. **Анна Особа:** сама собі скомпонувала геометричний взір, вживаючи традиційні вишивкові елементи. Суконка, яка пошита з французького крепу „Данисил" надається на пополудневі й вечірні оказії. Вишивка, виконана срібними нитками, розташована вздовж стану й на рукавах. Всяка вишивка, де вживається золоті або срібні нитки, вимагає багато часу, вміння й терпеливості. Ми назвали цю сукню „Срібне павутиння".

4. **Надія Боднар:** вибрала собі на пополудневу суконку матеріял зеленого кольору, який нагадує лляне полотно. Суконка вільного крою з довгими рукавами і оздоблена чудовою полтавською вишивкою вздовж стану. Вишивка виконана білими нитками технікою гладі та вирізування. Пані Боднар сама запроєктувала й вишила цю суконку.

5. **Панна Єлисавета Топольницька:** моделює вечірній ансамбль, який складається з розкішно вишиваної блюзки та спідниці. Блюзка з білого лляного полотна пошита за традиційним українським кроєм і звертає на себе увагу красою та акуратним виконанням вишивки. Спідниця із золотого крепу, пошита на зразок української обгортки, допасована у стані. Взір — полтавська гладь і вирізування у ясно-золотистому кольорі. Ми назвали цей ансамбль „Золота пшениця" (Мирон Фарина попросив панну Єлисавету на вальс, і вони протанцювали вздовж залі).

6. **Михайлина Рахмиструк:** моделює вечірню суконку з крепу кремового кольору. Крій суконки високостанний без рукавів. Вишивка, яка розташована на глибокій фалді з лівого боку, граціозно спадає додолу. В елементах геометричного взору вжито червоний і чорний колір. Вміло розташований, навіть невеликий мотив з будьякої української вишивки, завжди прикрасить і збагатить, будь яку сукню. Ми назвали цю сукню „Метелик" бо цей мотив дуже нагадує метелика.

7. **Марія Бартко:** моделює вечірню сукню пошиту з надзвичайно практичного матеріялу так зв. „Полийестер нит", який легко прати. Фасон — напівприлеглий у стані і трохи поширений внизу. Хрестикова вишивка виконана у трьох відтінках синього кольору прекрасно відбивається на світлому тлі суконки. Геометризований взір з рослинного орнаменту, розташований вздовж стану, а також кругом шиї.

8. **Фіялка Василинчук:** сама запроєктувала і вишила собі цю сукню, пошиту з вовняного крепу кремового кольору. Верх суконки допасований до стану, низ — на пів вільний. Головна прекраса це пояс, на якому розкидані мотиви з вишивкарської збірки Олени Пчілки. Взір геометричного характеру, вишитий червоними й чорними нитками, надзвичайно добре пасує до фасону цієї суконки. Ззаду суконка застібається на вишивані гудзики. Скромний, але елегантний взірець вечірньої сукні. Ми назвали цю сукню „Жайворонок", бо пояс перекинений навхрест, так нагадує крильця цієї милої пташки, яка віщує весну.

9. **Валентина Доброліж** (коментувала пані М. Мельник): моделює вечірню сукню з швайцарського полотна ясносивого кольору. Фасон суконки запроєктовано на зразок ноші гетьманської доби. Крій напівприлеглий, рукави широкі, з подовжним розрізом. В основу взору, яким прикрашена сукня, взято мотив народньої вишивки 18-го сторіччя в стилі так званого „козацького бароко". Вишивка розташована кругом шиї, на рукавах і на подолі. Відповідно дібраний колір матеріялу створює цікаве тло для вишивки, яка сполучає два синіх кольори: світлий і темний, підкреслений білою обвідкою для кращого контрасту. Вишивка виконана гладдю. Стиль сукні, характер та розташуваннь вишивки, гармонійно зливаються і творять одну цілість. Сукню запроєктувала сама пані Валентина Доброліж, а взір розробив артист Вадим Доброліж. Гарним додатком до цієї сукні є торбинка, на якій вручку намальовано цей самий взір.

10. **Наталка Маївська:** сама собі запроєктувала вечірній ансамбль з білого матеріялу, що нагадує лляне полотно. Крій суконки на пів прилеглий. Взір вишивки — київський. Вишивка, до якої вжито три відтінки блакитного кольору, починається ззаду лівого плеча, переходить наперед, і спадає граціозно додолу, закінчуючись розтином. Додатковою прикрасою є шаль, краї якого вишиті тим самим взором, що й сукня. Тритонова блакитна вишивка гарно відбивається на білому тлі суконки, а вдале розташування її, створює приємну гармонію. Ми назвали цю суконку „Волошки".

11. **Єлисавета Мацик:** сама запроєтувала і вишила цю суконку. Матеріял, з якого пошита сукня — вовна вишневого кольору. Крій суконки напів прилеглий з довгими рукавами. Хрестикова вишивка геометричного характеру прикрашає рукави. Кольори — темно вишневий, чорний і жовтий. Вишиття на рукавах — дуже вдячний спосіб застосування української вишивки у сучасній ноші. Ми назвали цю сукню „Марічка".

12. **Ольга Лукомська:** сама запроєктувала фасон цього елеґатного вечірного строю із крепу світло-кремового кольору. Стрій складається з двох частин: блюзки й спідниці. Блюзка напів прилегла, з ковніром і широким рукавом. Спідниця допасована в стані але трохи ширша внизу. Ковнір і манжети блюзки оздоблені тканим матеріялом де переважає червоний колір. Цей стрій надається на вечір з довгою спідницею і на пополудневі оказії — з короткою.

13. **Богданна Масло:** моделює вечірню сукню з кремового матеріялу типу лляного полотна. Сукня прилегла до талії без рукавів. Хрестикова вишивка помаранчевого кольору з чорною обвідкою прикрашує квадратове декольте а також розтин на лівій стороні спідниці. Тут сміло використано мотив буковинського взору; а фасон сукні і вдале розташування вишивки створюють надзвичайно миле враження.

14. **Наталка Фарина:** сама запроєктувала цей вечірний елегантний ансамбль, який складається з суконки і шалю. Сукня крою високостанного шаль прямокутної форми. Матеріял який нагадує лляне полотно світло зеленого кольору. Мотиви з хрестикового взору, який походить із закарпаття вишиті білими нитками просто на полотні. Біла вишивка на зеленому тлі, яка прикрашає перед сукні й обидва кінці шалі виглядає небуденно і надзвичайно свіжо а крім того створює приємний для ока контраст. Ми назвали цю сукню „Конвалії", маючи на увазі білі ніжні дзвіночки на зеленому килимі трави.

15. **Надія Цинцар:** сама запроєктувала і вишила цей оригінальний пополудневий ансамбль із легкої вовни кремового кольору. Крій напів-прилеглий — рукав до ліктя. Шию прикрашає маленький стоячий ковнірчик. Ціла суконка підбита червоною сатиною, що створює цікавий ефект і контраст. Взір — волинський з 19-го сторіччя. Хрестикова вишивка з розряду рослинних орнаментів, яка розміщена лише на рукавах, дуже вдало сполучає чорний, червоний і жовтий кольори. Спереду суконка застібається на гудзики, які обшиті червоними нитками кольору вишивки. Це маленька, але цікава деталь. Ми назвали цю суконку „Червоні троянди".

16. **Ольга Манастирська:** дуже вдало сполучила старовинні елементи вишивки 17-го сторіччя (або гапту як тоді називали) і прикрасила ними свою сукню. Пані Манастирська сама вишила цю сукню. Рослинний орнамент, який складається з будячків, колосків та волошок, прикрашає перед суконки, зробленої з шовку. Вишивка виконана гладдю синього кольору і оздоблена золотою ниткою. Гарним додатком цього вечірнього строю є тканина, а синьо-білих тонах, торбинка, яку пані сама виткала і пошила.

ПРИВЧАЙТЕ ДИТИНУ ДО ОХАЙНОСТІ І ПОРЯДКУ

Любов до охайності і порядку треба виховувати у дітей змалку.

Кажуть, усе починається з умивання. Тому з перших же днів життя дитину привчають до цієї процедури, обтирають обличчя ваткою чи тампоном, змоченим теплою водою. Трохи старших малюків уже ставлять до умивальника, при цьому не забуваючи, що холодна вода і різкі рухи їм неприємні і через це вони уникатимуть митися.

Руки споліскують перед кожним годуванням, рот і обличчя обтирають після їди.

Купають дітей в окремій ванночці (вода не гарячіше 36° С) і обов'язково дають гратися плаваючими іграшками, щоб привабити і заохотити малюків. Тепер є гарантія, що вони подружаться з водою і залюбки дозволять себе помити.

Важливо привчати дітей слідкувати за своєю зовнішністю. Щодня треба обережно розчісувати їм волосся, ласкаво розмовляючи з ними. Слід також регулярно підстригати нігті на руках і ногах, прищепити звичку не брати в рот предметів з підлоги і землі. На другому році життя діти повинні вміти витирати ніс хусточкою.

З 6 місяців малят привчають проситися на горщик. 3—4-річна дитина, лягаючи спати, вже може зібрати і скласти іграшки, акуратно розвісити свої речі.

Якщо змалку діти бачать навколо себе чистоту і порядок, то й самі привчаються бути охайними.

Лікар **М. Аляб'єва**

Перший ряд зліва направо: Галина Михальчук — кореспондентка секретарка, Маруся Ланяк — уступ. голова, Оксана Мех — голова, Софія Олянська — фінан. секретарка, добр. Оля Філь — перша голова; другий ряд: Олена Бучацька, Галина Шух, Ксенія Самолюк, Маруся Житинська — господиня, Олеся Поворозник, Євгенія Шкурат, Наталка Гриців. Бракує на знимці: Олі Бурак — заступ. голови та рекорд. секр. Мирослави Драган — касирки, Ґені Загурак-Гомчак, Михайліни Неми — почесна членка відділу ім. Ганни Барвінок, Олі Новак, Стефанії Ваверчак, С. Мединської, Інгрид Куліш.

10-ЛІТНІЙ ЮВІЛЕЙ ВІДДІЛУ ГАННИ БАРВІНОК в Монтреалі

Відділ ім. Ганни Барвінок відзначив 10-літній ювілей свого існування 31. 1. 1970 р. Запрошених гостей, делегатів від різних організацій і молоді було чимало. Головними гостями були запрошені голова Союзу Українок, пані Леся Хорош-Ґреґорі і голова східньої екзекутиви пані Орися Сушко, яка на жаль немогла бути присутня. Головну і дуже цікаву промову виголосила пані Леся Хорош-Ґреґорі. Тут вона між іншим підкреслила добру співпрацю наших жіночих організацій в Монтреалі. Справді, на запрошення відгукнулися не тільки відділи СУМК місцеві, але і з Оттави, як також майже усі жіночі організації при українських католицьких церквах, при УНО і при Просвіті. Ми радо вітали делегаток і зачитували їх привіти. Молодь СУМК та інші, підтримали нас своєю присутністю на забаві і допомогли при обіді подавати до столів. При головному столі сиділи також бувші голови відділу Ганни Барвінок. Кожна з них репрезентувала інше число членок за час свого головування. Були присутні також достойники: о. Протопресвітер В. Слюзар з добродійкою, о. Ігор Куташ з добродійкою, та добр. Оля Філь, — отця не було тому, що був запрошений до Брендону, Ман. Тому, що у тому часі припадав 50-літній ювілей подружжя о. Протопрес. і добродійки Слюзарів, то голова О. Мех побажала і вручила їм китицю рож, а присутні заспівали їм „На многі літа".

Промовляли також: почесна членка пані М. Нема про заснування і працю відділу, а голова Оксан Мех про значіння і працю українців в Канаді, їх культуру і традицію та їх вплив на життя нашого народу в Канаді. Добродійка О. Філь вітала членок, як перша голова і представила головну бесідницю. Предсідницею ювілейного вечора була Галя Михальчук, секретарка відділу. З нагоди ювілею, товариство зложило на сплату довгу Соборv Св. Софії 600.00 дол. Для відділу з нагоди святкування дістали дуже гарний портрет Ганни Барвінок роботи о. Протодиякона М. Малюжинського, за що складають оцим щиру подяку. Великий і смачний обід приготовив пан Стефанюк, а помагала пані Стефа Ґенжел.

На закінчення відбулась гарна забава при великій кількости молоді. Буфетом завідували чоловіки наших членок і з добрим вислідом. Організацію ювілею і його програми провів комітет під проводом пані М. Ланяк і добр. О. Філь. Вечір минув успішно, а в неділю відбулась зустріч тільки членок відділу з головою Союзу пані Лесею Хорош-Ґреґорі на виміну думок проводу.

Г. Михальчук.

ЗОЛОТИЙ ЮВІЛЕЙ п-ва Я. і М. РЕДЧУКІВ

Монтреал, Кве.

В неділю, 16-го листопада 1969 року, п-во Яким і Марія Редчуки святкували 50-літній ювілей свого подружжя, який влаштували їм рідня та приятелі.

По Службі Божій зустріла ювілятів при вході до церкви їхня дочка Чеслава і вручила мамі великий букет рож. а добр. Л. Слюзар удекорувала пані Марію орхідеєю, а Якима гвоздиками, як також і дружку пані А. Дибель і дружбу С. Данилевича квітами. Там-же, при церковних дверях, привітав ювілятів гарною промовою о. Ігор Куташ.

Вдячний молебень відслужили: протопресвітер о. Володимир Слюзар, о . Сава Цитухин і о. Ігор Куташ. По молебні о. Володимир привітав ювілятів і відзначив їхню працю, яку вони обоє вложили для нашої церковної громади. Спеціяльно вирізнив він працю ювілята, який являється під цю пору одним із живучих перших основоположників нашої Української Православної Церкви в Монтреалі, займаючи різні пости, як голова і довголітній секретар церковного заряду і то в найприкріші для нашої церкви часи.

Ювілятці Марусі подякував о. Володимир за її безвпинну працю разом зі своїм мужем на нашій театральній сцені. Закінчуючи свою промову, о. Володимир побажав їм щастя, кріпкого здоров'я на многі літа. Хор під батутою п. В. Гирича відспівав грімке многоліття.

При вступі до церковної залі, членки ювілейного комітету пані: А. Колісник і В. Мельник вітали ювілятів хлібом і сіллю і запровадили їх за гарно прибраний великим весільним тортом і короваєм стіл при звуках оркестри і оплесків присутніх.

Господарем обіду був п. Ярослав Кульба. Святочний обід відкрив о. Володимир молитвою, а по молитві господар поросив п. Корнила Редкевича, щоб привітав свого друга, українського січового стрільця та сказав дещо про його життя.

Після промови п. Корнила господар п. Кульба відчитав наспівші писемні і телеграфічні привіти від родини К. Мазуренків з Торонта, від сотника В. Мошинського з Денвер, ЗДА, від похресниці Люби Слюзар-Бавер та привіт від земляків Збаражчан. Надзвичайно миле й зворушливе враження зробив привіт і благословення Владики Михаїла з Торонта.

П-во Марія і Яким Редчуки

Редакція журнала „Промінь" долучується до всіх тих щирх і сердечних привітань панства Редчуків з нагоди їх золотого ювілею, складає побажання на щастя на здоровя і на многії літа.

ПИШЕМО ПИСАНКИ

відділ Ганни Барвінок, Монтреал

Дня 14-го квітня 1970 р. заходом відділу Ганни Барвінок відбувся для дітей і старших вечір писання писанок. Фахівці того мистецтва добр. Оля Філь. панна Женя Шкурат і пані А. Демітрак, ледве давали собі раду з дітьми, яких було понад 30 осіб і старших понад 20 осіб.

Перепровадила вечір пані Галя Михальчук, а усі членки відділу помагали як могли, щоб вечір перейшов успішно.

Тому, що день уродин добр. Олі Філь припадає на цей день, то голова відділу пані Оксана Мех побажала їй усього найкращого, діти Люба Олянська і Ангелина Жетинська подали тортик, а почесна голова пані М. Нема дарував корсаж. Усі присутні співали „На многі літа".

На покриття частини коштів, зробили розіграву-дар добр. Олі і кераміки дар Галі Михальчук. На закінчення подали перекуску, якою займалася пані Маруся Жетинська. Вечір перейшов успішно, діти радо вчилися і понесли по хатах перші писанки своєї роботи. Сподіваємось, що такі корисні вечорі для молоді на будуче будуть організуватися частіше, хоч декілька за чергою, бо діти є дуже здібні і охочі до науки, лиш за один вечір тяжко усього навчити.

Галя Михальчук.

СВЯТО ЛЕСІ УКРАЇНКИ

Реджайна, Саск.

Заходами освітнього комітету відділу ім. Доньки України відбулись 22 лютого 1970 року святочні сходини присвячені памяті поетеси Л. Українки. Програма свята відбулась в залі Українського Народного Дому, яку попередила Панахида, що її відслужив в церкві по Службі Божій Всеч. о. Мороз.

Святочне оформлення в залі творив стіл накритий вишиваним обрусом, на нім книжки і святочний торт, що його спекла й удекорувала добр. О. Мороз.

Програму відкрила пані Ґ. Мельничук. Програмою керувала пані С. Ґриптул, а Всеч. о. Мороз провів молитву. Вступне слово до програми виголосила пані М. Корпан. Концертові точки: Павля Палига відграла на піяно вязанку народніх пісень. Тарас Кирилюк відграв на піяно дві українські пісні. Пані Н. Зенчишин дала рефрат про життєвий шлях Лесі Українки та її твори. Про твори Л. Українки говрив також Всеч. о. Мороз. Пані М. Юзик пояснила про книжку — перекладені на англійську мову твори Л. Українки. Ця книжка знайомить інші народи з нашою поеткою. Участь в програмі брала наша молодь. Кінцеве слово сказала пані Ґ. Мельничук. Після програми відбувся чай, що його приготовили членки нашого т-ва. Частину збірки в $8.55 призначено на прес. фонд журнала „Промінь".

Марія Корпан.

ВИСТАВКА ІСТОРИЧНОЇ НОШІ В МОНТРЕАЛІ

Заходами відділу „Доньки України" при Соборі св. Софії відбулась виставка української історичної ноші. Цю колекцію зразків історичної ноші придбала управа провінційної Управи Союзу Українок Східньої Канади з осідком в Гамільтоні.

Це була імпреза, до якої з ентузіязмом готовились її організаторки.. Головою Комітету виставки була пані Галина Сенишин, уступившла голова відділу Доньки України. Вона відкрила вечір і дала доклад про українську історичну ношу, її красу на протязі довгих століть. Пані Сенишин також представила приявних — голову східньої провінційної управи Союзу Українок пані Орисю Сушко, а пані Галина Мельник вшанувала її корсажем. Між присутніми гостями була також голова філії Мистецтва і Музею Схід-

ньої, пані Іванна Вахна з Торонта і пані Анна Кіт з провінц. управи Союзу з Гамільтону.

Першою точкою на програмі був виступ дітей рідної школи з національними танцями під проводом п. Харука. При фортепіяні була наша Оля Малишко, учениця Гай-скул. Перед виступом модельок історичної ноші в усіх зразках, діюча голова жін. т-ва пані Стефанія Кульба привітала на залі приявних гостей. По цім маленька дівчинка Маруся Дольницька розпочала виставку у приміненні української вишивки до модерного убрання. Після неї, як на фільмовій ленті переходили модельки в ефектовних сукнях, костюмах, та балевих сукнях. Був і один кремового коліру костюм — модні сподні прикрашені вишивкою, цілість робила добре враження.

Друга частина це були стилеві народні строї; початок до виступів дала дівчина у вінку з Городенки. Слідували ще народні строї Полтавщини, молодиця з Буковини, гуцульський з Космача, молодої пари оригінальний стрій з Закарпаття та убрання міщанки з XVIII ст.

В третій частині виступили модельки у зразках історичної ноші — шляхтянка з XVII ст., з козацької доби — Магдалина Мазепа, княгиня Євдокія, принцеса Либедь, князь Володимир Великий та княгиня Ольга. В часі, коли згадані постаті переходили у строях, пані О. Сушко давал коментарі до кожної постатті.

Після виступу модельок, членки відділу гостили приявних чаєм та домашнім печивом. Голова відділу пані Кульба щиро подякувала паням комітету імпрези, які вложили багато праці для переведення виставки.

Наше громадянство оцінило вагу такої історичної виставки бо на залі Собору при столах начислювалось 500 осіб; заля була виповнена публикою по береги. Подивляти треба пань, які вже народжені в Канаді, а які з такою любов'ю плекають красу історичної ноші, красу рідних ручних робіт — нашого вишивкового народного мистецтва і попрацювали над тим, щоб інші могли це побачити та зберегти для майбутніх поколінь. Яку напр. неоцінену вартість має сорочка з Городенщини, якій начислюють 200 років. А таких унікатів зберігається у музеях Союзу Українок Канади багато більше. Щасти Боже у дальшій праці!

Лідія Лугова.

СВЯТОЧНІ СХОДИНИ
Гамільтон, Онт.

Короткою але змістовною програмою вшанували членки відділу ім. Лесі Українки свою патронку 16-го березня 1970 в залі при соборі св. Володимира в Гамільтоні.

Сходини відкрила пані Ю. Новак, а вступне слово до програми виголосила В. Логин. Програма складалась з читання поезій Лесі Українки та реферату про життл і творчість поетки.

Читали: пані А. Кіт — „Товаришці на спомин"; пані Н. Пенюк — уривок з поеми „Роберт Брюс"; пані А. Дудар — „Сім струн", пані О. Сушко, голова провін. екзекутиви на східню Канаду — реферат; пані Сіренко — „Давня весна"; пані Дудка — „Зоря поезії" а пані О. Кульчицька — поема „Самсон". Кінцеве слово виголосила голова відділу пані Січова.

На заклик пані Новак проведено збірку на прес. фонд журнала, яка принесла $30.00.

Марія Пелепяк, референтка

ОСВІТНЯ ІМПРЕЗА
Веґревил, Алта.

В неділю по обіді, 8 березня ц. р. відділ ім. Св. Ольги улаштував імпрезу в память Княгині Ольги і Лесі Українки, яка відбулась в залі Українського Народнього Дому.

Коли гості засіли при гарно удекорованих столиках, почалась святочна програма. Вступне слово сказала пані Олена Мельничук, в якому пояснила програму свята. Членки-хористки відспівали думу „Ольга Мудра". По цім слідував цікавий реферат про княгиню св. Ольгу, що його виголосила пані Меліта Зубріцька.

Друга частина програми була присвячена памяті Лесі Українки. Жіночий хор відспівав пісні — „Галого снігу", „Ви щасливі зорі", і „Коло річки' — слова Лесі Українки. Добр. Зінаїда Туржанська виголосила змістовну доповідь про життя Лесі Українки, а пані Стася Зварич віддеклямувала „До товаришів", а пані Анна Загарійчук „Година праці". Сумківець К. Ленкевич дав інструментальну точку а маленька Петруся Пікуш відспівала сольо — приграваля Анна Підручна.

Кінцеве слово виголосив Всеч. о. Ю. Гуржанський, в якім подякував учасникам за виконання програмових точок. Художне читання рефератів, деклямації і милозвучний спів хористок робили глибоке враження. Чайне прийняття закінчувало цю святочну імпрезу. З доходу цієї імпрези відділ переслав на журнал „Промінь" $25.00.

Олена Мельничук, рефер.

Бл. п. ГРИГОРІЙ ГАЛУЩАК
Мирнам, Алберта

Дня 2-го берзеня 1970 р. в Мирнам, Алта. відійшов у вічність бл. п. Григорій Галущак проживши 56 років. Григорій народився 4-го липня 1913 р. в околиці Плейн Лейк, Алта. 1942 р. одружився з Анною з дому Кривяк з околиці Мирнам. З роки фармували в околиці Плейн Лейк, Алта. 1945 р. залишив фарму, переїхав з родиною до Левой, Алта. Тут Григорій був аґентом продажу машинерії Інтернешонал. Від 1953 до 1956 року мешкав у Веґревіл, а 1956 р. переїхав з родиною до Мирнам.

Похорон відбувся в четвер 5-го березня 1970 р. в УГПЦерквi Пресв. Тройці в Мирнам. В своїх промовах під час похоронних відправ о. парох підкреслив, що небіжчик Григорій був добрим мужом, дбалим батьком своїх дітей та дбав за їх освіту, був членом УГПЦ громади в Мирнав. Залишив у великому смутку: дружину Анну та 4-го дітей: доньок: Орисю, Іванну і Линду, сина Елмера, ближчу і дальшу родину та багато приятелів. Після похорону відбувся поминальний обід у Елк Гал в Мирнам, який приготовили членкині відділу Союзу Українок Під час Панахиди на заклик о. П. Зубріцького присутні склали на нев'ялучий вінок $107.25. З того $10.00 на прес фонд „Променя".

Учасник похорону.

ВІДЗНАЧЕНО 25-ЛІТТЯ ІСНУВАННЯ КОМІТЕТУ УКРАЇНОК КАНАДИ

В дні 1-го березня ц. р. відділ Комітету Українок Канади в Гамільтоні окремою імпрезою відзначив 25-ліття від заснування крайового Комітету Українок Канади. Гамільтонський відділ, що один з перших включився в систему Комітету, за цей час провів чималу працю так в ділянці культ.-освітній, як харитативній і громадській. Відділ співпрацює з усіми українськими національними та церковними організаціями м. Гамільтону, а делегатки від всіх жіночих організацій відзеркалюють єдність жіночого руху і спільну працю для добра нашого на-

роду. Завдяки активності управ, праця відділу за минулі роки значно пожвавилася, а матеріяльні прибутки дозволили нашому відділові стати членом-фундатором Шевченківської Фундації.

Святкування річниці Комітету Українок Канади відбулося в залі дому української молоді. Завдяки старань та праці голови відділу пані Галі Лазарович імпреза випала дуже вдатно. Після доповіді пані Зої Плітас, голови Комітету Українок Канади в Торонті про завдання та діяльність Комітету д-р Ф. Мартинюк висвітлив фільму за назвою „Скарби України", опісля дівочий дует СУМ-у та квінтет українських студентів Лондонського університету відспівали декілька пісень. Окремою точкою був показ полтавської ноші, що її моделювала панча Лазарович. Цей стрій, що його придбав гамільтонський відділ власними силами та засобами буде переданий до національного музею в Оттаві, як дар українських жінок м. Гамільтону. Присутній на імпрезі мейор мітса В. К. Копис підкреслив, що ініціятива відділу є дуже похвальною та повинна бути приміром для інших етнічних груп. Імпрезою проводила та пояснював пані Дутка, а пані Г. Габрович в імені відділу зложила подяку присутнім, що заповнили залю. Належить окрема подяка українським студентам з Лондону, що не зважаючи на важний студійний час, приїхали до Гамільтону та звеличали нашу імпрезу. Спільним чаєм та солодким, що їх приготовил пані з Комітету Українок Канади, закінчено цей незвичайно вдалий вечір. **Анна Бойко,** прес. реф.

Бл. п. РАЇСА КОЖЕДУБ

В середу, 25-го березня ц. р. відійшла у вічність на 48-му році життя після довгої і тяжкої недуги Раїса Кожедуб з роду Гурська. Залишила чоловіка Василя і як мати, дітей — 15-літню Надію і 7-літню Катю.

Раїса народилась в селі Золочів в харківській області 20-го липня 1922 р. Раннє життя було спокійне й приємне. Та безбожна влада, втручалась в життя родини. 1936 р. батька заарештовало НКВД. Життя стало тяжким, жінкам заарештованих чоловіків трудно було знайти працю. В 1942 р. під час другої світової війни Раїса з мамою переїхали на Волинь, де була родина матері. Та не довго довелось жити зріднею. У 1944 р. німці всіх вивезли до Німеччини на тяжку роботу.

У 1945 р. після капітуляції Німеччини Раїса мусіла по кілька днів ховатися в лісі, щоб не вивезли „на родіну". Потім з мамою жила по таборах. В 1949 р. виїхала до Канади. Тут познайомилась з Василем Кожедубом, і повінчалась в 1951 р. Наступного року мама приїхала до Канади, а в кілька років мама тяжко захворіла й упокоїлась в 1957 р.

Рік тому назад захворіла і Раїса. Недуга не зламала її духа. Вона хоробро боролась з нею й душевно й тілесно. Відійшли в вічність із молитвою та вірою в серці.

Похоронні відправи відбулися в Соборі Св. Софії. Обидва отці настоятелі служили, співав чудово хор, який складався з вірних парафії Св. Софії та Покрови Пресв. Богородиці. Були присутні учні Курсів Українознавства при Соборі Св. Софії, на які вчащає донька Надія. Велике число людей прийшло попрощатися і віддати молитви за душу сестри нашої. При похоронному обіді зібрано $123.50 з чого призначено $6.50 на „Промінь".

Вічна їй пам'ять! **о. І. К.**

— — — —

Сердечно дякуємо Отцям Протопресвітереві Володимирові Слюзареві і Ігореві Куташеві за їхню духовну обслугу, як також і диригентам п. В. Гиричеві і п. І. Козачкові, всім хористам і дякові п. О. Кіпибіді за молитовні співи. Щира подяка також усім, що прибули і своєю присутністю, молитвами і теплими словами улегшували наше горе. Нехай Господь Бог усіх нагородить за їхню щирість. **Родина Кожедуб.**

Бл. п. ЯРИНА ВОТРИК
Ріджайна, Саск.

В пятницю, дня 23 січня 1970 р. в місцевому шпиталі відійшла у вічність на 64-му році свого трудолюбивого життя, одна зі старших сестриць української греко-православної церкви „Зіслання св. Духа" в Ріджайні, Саск — Ярина Вотрик.

Ярина народилась 19 січня 1906 р. в українській родині з Буковини, бл. п. Степана і Марії Кузик, в Тіодор, Саск.

В 1922 р. 16-літня Ярина вийшла заміж за Матвія Вотрика, і деякий час проживали в околиці Тіодор, Саск., в 1922 р. переїхали до м. Ріджайни, де оселились на постійний побут і працю.

Покійна Ярина, залишила в смутку 5 братів: Андрія, Петра, Василя, Миколу і Семьона; 3 сестри: Дору, Євгенію, і Анну.

Похоронні відправи почалися, в неділю, дня 25 січня 1970 р., о год. 8 ввечорі; Панахида-Парастас в місцевій церкві Зіслання св. Духа. Глибокозмістовне слово про покійну сказав місцевий парох о. Н. Мороз. В понеділок, дня 26 січня ц. р., в тій же церкві Похоронну Службу Божу відправляли отці: кол. настоятель нашої парафії о. прот. С. Кіцюк і місцевий настоятель о. Н. Мороз. Глибоку і змістовну проповідь виголосив о. прот. С. Кіцюк. Співали місцеві дяки — Петро Андрійчук і Василь Мудрий, помагали місцеві хористи. Прощальне слово над могилою сказала пані Анна Мудра.

Похоронний обід влаштувало Жіноче Т-во імени „Доньки України" в домівці Т-ва „Просвіта". Господарем був п. Іван Зенчишин. Під час обіду, на заклик п. І. Зенчишина присутні зложили на невянучі вінки для української преси $60.00, з того $20.00 на журнал „Промінь".

Промовляли: Від старших сестриць — найближча подруга покійної Ярини, почесна і діюча сестриця — пані Марія Андрійчук, від церковної громади — голова п. І. Хриптул, від Жіночого Т-ва — пані Фікула, найстарший брат покійної п. Семьон Кузик, Г. Кіцюк, найближча приятелька покійної англійською мовою подякувала сусідам покійної за співчуття і поміч в критичний час. Поучне Пастирське слово сказав о. прот. С. Кіцюк, а кінцев слово місцевий настоятель о. Н. Мороз. На закінчення відспівано „Вічная Память".

П. Андрійчук.

РІЧНІ ЗВІТИ ВІДДІЛІВ

ТАНДЕР БЕЙ, ОНТАРІО
Відділ ім. Доньки України

Річні збори відділу відбулися 10 грудня 1969 р. в домі п. П. Манчур. Предсідниця зборів п. М. Пресунька відкрила збори і попросила, щоб всі присутні вшанували одноxвилинною мовчанкою відійшовших у вічність членок.

Голова подякувал зарядові, комітетам та взагалі всім членкам за їх працю і за кооперацію впродовж року. Відділ відбув 4 звичайні збори, одне засідання і річні збори за рік 1969. Звіт цілорічної діяльности прочитала секретарка. Голова комітетів звітували про працю в протязі року.

Діяльність товариства: відділ подбав і заплатив за нову підлогу в бібліотеці і малій канцелярії т-ва „Просвіти". Відділ приготовив спільну програму на свято Лесі Українки, як також брав участь і допоміг товариству Просвіти в контесті популярности, у курсі писання писанок при церкві Св. Володимира; у виставках українського мистецтва на „Лейклед Ексибишон". Відділ допомагав жіночому КУК-ові Товариству Просвіти у різних підприємствах — чаях, пікніках та інше. На Різдво членки ходили колядувати. О. Яремчук провадить хором в церкві Св. Володимира і членки співають у льокальних хорах і беруть активну участь у КУК і в загальнім громадськім житті.

В минулому році відділ жертвував на такі цілі: товариство Просвіта, пресовий фонд „Променя", редакційний фонд „Сумківця". Відділ передплачує „Український Голос" для льокальної лікарні і журнал „Сумківець" для Рідної Школи і для особистого ужитку.

Фінансовий звіт: з року 1968 осталося в касі $528.99, приходи в році 1969 — $155.32, розходи в росі 1969 — $397.30, в касі осталось — $287.01.

Заряд на рік 1970 : голова — Марія Пресунька, заступниця голови — Ольга Михайлишин, касирка — Петруся Манчур, секретарка — Соня Клименко. Контрольна комісія: Анна Пуляк, Розалія Андрус, Марія Пародій. Освітний комітет — добр. К. Пахолків, Марія Сторожук, Орися Яремчук. Комітет мистецтва — Марія Дутка, Вікторіл Карпюк. Підприємства — Михайліна Гарасимчук, Тоня Патранюк, Тереса Кулій, Йосифина Сурмай. Реф. „Променя" — Ольга Ковальчук, Петруся Манчур. Телефонічний комітет — Тоня Патранюк, Й. Сурмай. Комітет до відвідуваня хворих — А. Пуляк, П. Манчур. Представниця до КУК — добр. К. Пахолків. Інвентарії — О. Михайлишин, О. Ковальчук.

Соня Клименко, секр.

МЕЛФОРТ, САСК.
Відділ ім. Лесі Українки

Річні збори відділу відбулися 7-го грудня 1969 р. Збори відкрила голова т-ва пані Анна Копачівська молитвою. Хвилиною мовчанки і повстання з місць вшановано померших членок. Предсідницею зборів була пані Анна Копачівська, а секретарювала пані Магда Ткачук. Звіти з цілорічної діяльности т-ва здавали — секретарка Магда Ткачук і касирка Катерина Фідик; за контрольну комісію звітувала Надія Щербій і Марія Ткачук, за добродійний комітет — К. Фідик і Е. Кобилянська, за сестриць до церкви — А. Шмир і Маринка Ткачук.

Впродовж року членки відбули 10 місячних і одні річні збори, приготовили і видали одну весільну вечерю, 2 інших вечері, випродаж Великодного печива і писанок, 1 храмовий обід, одну індичу вечерю і одну похоронну перекуску. Членки займались „бінго", якого за рік відбулось 23. З освітньої праці відділ улаштував роковини Лесі Українки. Добродійний комітет відвідував хворих у шпиталі, висилав картки співчуття, зложив три похоронні букети, відбулось 3 розігравки і одна несподіванка.

З року 1968 осталось у касі — $205.50, приходи в 1969 році — $3,403,28, розходи — $3,219.13, осталось в касі — $185.15. На Церкву дало т-во $1,594.87.

Заряд т-ва на 1970 р. Голова — Анна Копачівська, заст. голови — Е. Кобилянська, секретарка — Магда Ткачук, касирка — Катерина Фідик, добродійний комітет — Е, Кобилянська,К. Фідик. Сестриці — А. Шмір, М. Ткачук, В. Щербій. Господині — М. Звоздецька, М. Остапчук, А. Панчишин, М. Ткачук, бінго — Надя Щербій, Бажана Панчишин.

Магда Ткачук, секр.

МЕНЗІ, МАН.
Відділ ім. Л. Українки

Річні збори т-ва відбулися 4 грудня в домі пані Юськи Друль при участи 11 членок. Предсідницею зборів була голова відділу Розалія Пелешок, а секретаркою Юська Друль. Голова т-ва відкрила збори молитвою. Слідували звіти членок заряду.

Діяльність т-ва: Впродовж року відбулось 10 місячних зборів і одні річні збори. Членки т-ва улаштували випродаж домашнього Великодного печива і вишивок, приготовили перекуску на три забави і пущення і приготовил осінню вечерю.

Членки т-ва улаштували свято День Матері, свято Першого листопада концертом, як також відбувся концерт учнів української школи. Освітні вечорі, на яких вшановано Лесю Українку, Шевченка, Княгиню Ольгу, Олену Телігу, Ольгу Басараб читанням рефратів та улаштовано було Свято Книжки і День Подяки.

Відділ жертвував на Народній Дім, на журнал „Промінь', на Клюб сторіччя Манітоби, стипендійний, організаційний і видавничий фонд Марч оф Деймс, Червоний Хрест і на Українську Школу.

Фінансовий звіт: з року 1968 осталось в касі $947.69, приходи в 1969 р. — $966.01, розходи — $861.49, осталось у касі $1,052.21.

Заряд т-ва 1970 рік: голова — Розалія Пелешок, заст. голови — Марта Друль, кореспондентка — Юська Друль, фінанс. секр. — Настя Друль, касирка — Юзефка Друль. Референтка архіву — Наталія Пелешок. Господині — Наталія Скоцеляс, Марія Друль і Наталія Пелешок. Контрольна комісія — Наталя Скоцеляс і Емілія Пелешок.

Юська Друль, секр.

НИПАВИН, САСК.
Відділ ім. О. Басарабової

Річні збори відділу відбулися 7-го грудня 1969 р. в домі пані В. Мадриги. Присутніх членок було 13. Предсідницею зборів була Розалія Яців, секретаркою Маруся Григор. Звіт діяльности т-ва здавали членки заряду.

Діяльність відділу в 1969 р.: Впродовж року відбулось 11 місячних зборів; засідання заряду відбувались, коли була потреба. Наш відділ опікується недільною школою, фінансує

її і членки наші навчають в ній. Членки приготовили спільне свячене, обід на храм нашої громади, різдвяну програму з дітьми недільної школи.

Для придбання фінансів членки приготовляють бенкети, весільні вечері, помагають членам громади, коли вони мають забаву, як на Михаїла, Новорічну, пущення і взагалі помагають в різних громадських потребах; комітет відвідує хворих, купуємо речі до церкви та Народнього Дому, або священичої резиденції.

Відділ улаштував роковини Ольги Басараб, найняв панахиду за померлих членок відділу, роковини Шевченка та за поляглих вояків.

Т-во жертвувало $1,400.00 на місцеву Церкву, сповнило буджет до Централі Союзу Українок, дало жертву на Інститут Петра Могили, на журнал „Промінь". Членки фінансують недільну і рідну школу, беруть участь у Жіночім Світовім Дні молитви. Фінансовий звіт дала касирка Надія Стрільчук. З 1968 року осталось в касі $186,51, приходи в 1969 р. — $2,812.59, розходи — $2,786.07, осталось у касі $399.54.

Заряд на 1970 рік: Голова — Оксана Мохорук, заступниці — Анна Глек і Марія Палідвор, секретарка — Маруся Григор, касирка — Надія Стрільчук. Контрольна комісія і добродійний комітет — Слава Ісаєнко, Розалія Яців і П. Юзва. Сестриці — М. Яремко, М. Григор, В. Мадрига і М. Дмитерко. Учителі недільної і рідної школи О. В. Кокорудза і Маруся Григор.

СМОКІ ЛЕЙК
Відділ ім. О. Кобилянської

Річні збори жіночого т-ва відбулися 3-го грудня 1969 р. в залі Українського Народного Дому. Предсідницею зборів була Марія Паламарик, секретаркою Розалія Російчук. Членки заряду, що здавали звіти: Розалія Стрембіцька — голова, Марія Антонюк — секретарка, Марія Івасюк — касирка. Слідували звіти комітетів: освітнього, журнала „Промінь", фундації, кореспонденції і господарства.

Впродовж року відбулось 11 місячних зборів. Заходами т-ва улаштовано такі свята: роковини Шевченка, Свято Державности, роковини Лесі Українки, Ольги Кобилянської, Свято Книжки, свято Першого Листопада, і 10-ліття журнала „Промінь". Членки приготовили спільну Святу Вечерю разом з членами церковної громади і сестрицтвом Св. Анни, улаштували продаж Великодного печива, осінній базар і випродаж українських вишивок, помагали у збірці на Червоний Хрест. Членки т-ва займались приготовленням весільних прийнять та похоронних обідів. Комітет господинь приготовив і видав вечері для льокального Лайонс Клюбу. Добродійний Комітет відвідував хворих у шпиталях і домах, а інші членки відвідували старших громадян у старечім домі.

Т-во опікується молодшим відділом СУМК під проводом добр. Туржанської і Марії Лобай, недільною школою під проводом Марії Кокотайло і Петрусі Колотилюк, в українській школі навчають — Анна Антонюк, Юрій Кокотайло і Микола Скоропад.

Т-во подарувало трофей і грошеву нагороду студентові місцевої державної школи за найвищі марки в науці у 12-тій клясі державної школи, а другий трофей студентові за найвищі марки в науці Української школи в державній школі.

Приходи т-ва в 1969 році: $3,112.71, розходи — $2,220.55, касі осталось $1,648.44. Жертви відділ дав на журнал „Промінь", на стипендійний фонд, організаційний фонд і на площу „Київський Гай".

Заряд т-ва на рік 1970-тий: Голова — Марія Кокотайло, заступниця — Катерина Рожко, секретарка рекордова — Марія Антонюк, касирка — Марія Івасюк. Референтка „Променя" — Марія Рацой, освіти — місячний комітет при помочі Марії Рацой. Контрольна комісія — Марія Крекolович, Павліна Садовас і Юлія Фелевіч.

Жіноче т-во засилає журналові „Промінь" найкраще побажання, а редакторці кріпкого здоровя та багато успіхів.

Розалія Російчук,
секр. річних зборів.

ВАЙТА, МАН.
Відділ ім. О. Кобилянської

Річні збори т-ва відбулися 1-го грудня 1969 р. в залі Українського Народнього Дому. Присутніх було 19 членок. Голова т-ва Анна Подольська відкрила збори молитвою. Предсідницею зборів була Ольга Пацьорка, секретарювала Анна Подольська. Звіти з річної діяльности т-ва за минулий рік здавали членки заряду. Голова т-ва подякувала членкам за працю.

За рік відділ відбув 5 місячних зборів, на яких, крім ділової місцевої праці, звітувань, були читані обіжники з централі: в яких поручувалась певна програма діяльности. Заходами т-ва відбувались освітні вечорки, на яких відсвятковано Свято Книжки, письменниці Ольги Кобилянської, Лесі Українки, 10-ліття журнала „Промінь". Членки т-ва щороку улаштовують Новорічну вечерю і концерт, що його приготовив молодший відділ СУМК. Відділ помагав церковному зарядові малювати церкву і парафіяльну хату. Членки т-ва приготовили обід на 50-літній ювілей Церкви. Відділ купив два свічники до Церкви і дав $100.00 коляди. Членки помагали молодшому відділові СУМК під час концерту на День Матері. Добродійний комітет відвідував хворих членок і помагали членки з перекусками під час похоронів. Відділ щороку виповняє свій буджет до Централі Союзу Українок та складає на організаційний фонд, бере участь в зїздах Союзу.

Заряд т-ва на 1970 рік: Голова — Анна Подольська, заст. голови — М. Негрич, секретарка — М. Тимчук, заст. секрет. — О. Пацьорка, касирка — А. І. Сесмиструк. Господині: Н. Тесарська, П. Лакуста, П. А. Піклик. Контрольна Комісія — пані Древняк, А. В. Сесмиструк. Сестрині — пані Лакуста, пані Древняк, пані Ґавронська і А. В. Сесмиструк. Добродійний комітет (відвідини хворих) — пані Божик, пані Ґавронська і А. Ф. Сесмиструк.

Магда Темчук, секр.

МУС ДЖЬО, САСК.
Відділ ім. Кн. Ольги

Річні збори жіночого т-ва ім. Кн. Ольги відбулись 2-го грудня 1969 р. в церковній залі Св. Володимира. Збори відкрила голова відділу пані Стефанія Радованська молитвою. Секретаркою зборів була пані Тачковська. Заряд і комітети здавали звіти з річної діяльности відділу.

За рік відбулось 12 місячних зборів і одні надзвичайні. Заходом т-ва відбувся концерт св. Миколая, вечеря і роздача дарунків дітям, свято-роковини Шевченка, День Матері, пікнік коло Бофало павн озера. Членки нашого відділу активно працюють, під час Різдва ходили колядувати, співають у хорі, відвідують

хворих у шпиталі. Членки приготовили осінню вечерю, приготовили два бенкети — один для учителів, а один для спортовців „кирлінг", улаштували три забаві з вечерою в Спортсмен Сентер, продавали перекуски під час літньої виставки, приготовили два похоронні обіди, три поминальних обіди. Наш відділ бере участь в місцевій Жіночій Раді, помагає з печивом, членки відділу кожного понеділка продають перекуску під час „бінґа" в залі під церквою. Наш відділ опікується й оплачує порядок коло церкви, купили ми 50 крісел до залі, справили нові ризи для священика. В нас відбулась Місійна Вечірня в присутности чотирьох священиків, жіноче т-во приготовило вечерю. Купили книжку „Видатні Жінки України" і вислали $20.00 на прес. фонд „Променя". Зложив наш відділ жертву на Інститут П. Могили та на дітей сиротів.

Приходи т-ва в 1967 р. — $5,754,65, розходи — $3,994.12, осталось в касі — $1,760.53.

Заряд т-ва на 19'0 рік: голова — С. Радованська, заст. голови — П. Мельничук, секретарка — А. Тачковська, касирка — О. Бозак, прес. референтка — М. Бозак. Соціяльний комітет — М. Гідик, П. Остапович, В. Остапович. Контрольна комісія — В. Остапович, М. Кошман, М. Сахній. Старші сестриці — В. Дмитричук і О. Тачковська.

Домка Чибиряк.

РЯСНИЙ КУЩ

Запашні ґрона бузку милують око в квітні-травні. І чим більше вломите букетів, тим рясніший буде квітковий розмай наступного року. Щедрий кущ!

Батьківщина бузку — Балкани, проте він так поширився по садах і парках України, що нині навіть дивно чути про його іноземне походження.

У народі його листям здавна лікують пропасницю. Крім того, при ревматизмі п'ють настій із квіток та бруньок, а при запаленні нервів вживають мазь із бузкових бруньок.

Лікар **А. Пастернак.**

УКРАЇНСЬКІ ОРНАМЕНТИ

У наш час, шукаючи нових форм одягу, художники сміливо звертаються од національної спадчини минулого, використовують багатовікові риси народного вбрання.

Елементи народності можуть виявлятися в крої суконок, костюмів, пальт, у ситуетах, кольорах, деталях, оздобленні, ювілірних прикрасах, орнаментах вишивки.

І хай вишивка один із найдавніших видів художньої творчости, проте і сьогодні вона викликає загальне захоплення й визнання, сприймається по-новому.

Нескладній формою суконці особливої привабливости надає вертикальний український орнамент, що кінчається китицями.

Модельєр **Т. Ровна.**

PROVINCE OF MANITOBA

ПОВІДОМЛЕННЯ

THE CONSUMER PROTECTION ACT

вживає специфічних заходів відносно:

- Повного виявлення домовлень і умов договору в справі реченцевої продажі, винайму-купівлі (lease-purchases), позик, різнородних довжних рахунків і перефінансованих заряджень. Особливо завважте, що всі договори **мусять бути підписані** і довжник мусить одержати копію **ПЕРЕД ТИМ, ЗАКИ ЙОМУ ДАСТЬСЯ КРЕДИТ ПІД БУДЬ-ЯКИМ ДОГОВОРОМ, ДО ЯКОГО УВІЙШЛОСЬ ПІСЛЯ 2-го БЕРЕЗНЯ 1970 р.**
- Передплаченого привілею, що тепер дається довжникам і зменшення боргових коштів, що були вираховані наперед.
- Прав довжників на випадок невиповнення зобов'язань під договором і на випадок конфіскації товару.
- Ґарантій на продаж товару і услуг.
- Уневажнення прав покупців **впродовж чотирьох днів** щодо якогось закупу понад десять долярів, за готівку чи на кредит, від продавця, який ходить „з хати до хати".
- Прав покупців проти осіб чи фірм, що купують кредитові договори від торговців і продавців.
- Ліцензування забондованих агентів для збирання грошей, забондованих продавців (фірм продажу або представників фірм, які діють ходячи „з хати до хати") і безпосередніх продавців (з хати до хати), які мусять мати ліцензію після 1-го квітня 1970 р.
- Заснування Бюра Консументів.
- Покарання недодержування або зломання Закону.

Цей Закон вносить багато змін, отже є дуже важливим, щоб усі, які позичають від когось або комусь, усі купці і продавці, були обізнані з його вимогами.

За дальшими інформаціями пишіть до: Consumers' Bureau, 270 Osborne St. North, Winnipeg 1, Manitoba.

The Hon. A. H. Mackling, Q C.,
Minister, Consumer and Corporate Affairs.

ДОМАШНЄ ГОСПОДАРСТВО

Курятина з рижом

1 ложка дрібно посіченої цибулі
1 ложка масла
2 горнятка вареного, сипкого рижу
2 ложки посіченої зеленої паприки
2 горнятка (або більше) вареної курятини, покраяної на малі кусники
1 пушка (10 унцева) консервованої селерової зупи
¾ горнятка молока
½ горнятка тертої булки
2 ложки топленого масла.

Усмажити цибулю з маслом на мяко але не румяно. Змішати з рижом і паприкою. Риж має бути сипкий. Висмарувати маслом плитку, широку склянну мищину (кесерол) і виложити дно рижом. На верх рижу дати курятину. Змішати селереву консерву з молоком і полляти поверх мяса. Змішати терту булку з топленим маслом і покрити верх мяса. Пекти без покришки в гарячій печі (400 ступ.- 20 мінут.

Коли лишається варена курятина, яка вже навкучилася, спробуйте вище поданий припис для відміни. Тільки не соліть, бо консерва має досить солі. До припису можна додати підсмажені грибки і ложку свіжого покришеного кропу для відмінного смаку. Цю страву можна зготовити вчасно наперед, перетримати в холоді і в дану потребу поставити в піч. Міру складників в приписі можна збільшити відповідно до родини.

Медова лакоминка

1 горнятко дрібного кокосового горіха (коконат)
¼ горнятка масла
1 горнятко дрібних кришок ванілевих андрут або грагамових сухарчиків (грийгем вийферс)
1 ложка джелятини
4 ложки зимної води
1 горнятко ананасового соку (пайнепл)
½ горнятка меду
2 ложки цукру
1 горнятко консервованого молока (евепорийтед)
1 ложка цитринового соку.

Усмажити кокосовий горіх у маслі на румяно, мішаючи весь час. Додати кришки сухарців і вимішати. Виложити половину мішанини у квадратову форму (8-8) і добре втиснути. Другу половину зберегти на пізніше.

Джелятину намочити в зимній воді на 5 хвилин. Запарити кипячим ананасовим соком і добре розправити. Додати мед і цукор. Вимішать і відставити в холодне місце, щоб галяретка стялася, але не стужіла.

Консервоване молоко треба вчасно наперед дати до морозільні в холодільнику, щоб молоко частинно заморозилося, бо тільки тоді воно дається вбити. Якщо немає холодільника, то молоко можна заступити солодкою сметанкою до вбивання. Сметанку теж треба захолодити.

Дати до замороженого молока цитриновий сік і вбити на піну. Коли галяретка стялася, вбити добре тріпачкою і домішати вбите молоко. Все разом вбити тріпачкою на однастайний крем. Наповнити кремом форму, виложену кришками. Вигладити і дати на верх решту кришок, втискаючи їх кілько можна. Захолодити. Краяти на невеличкі квадратики і подавати на десерт. Верх можна прибрати свіжими сезоновими овочами.

Крем із полуниць

Потрібно на 4—6 осіб:
4 жовтка
4 ложки цукру
1 цитрина, сок
½ ф. полуниць
2 білка
¼ літра сметанки
1 пачка желятини
3 ложки води.

Втерти жовтка з цукром, додати сок із цитрини. Полуниці помити, покраїти на половинки і вкинути до жовтків. Білка вбити на тугий шум. Так само вбити сметанку. Желятину розмішати в ложці зимної води, додати 2 ложки окропу, вимішати і заставити у кипячу воду, щоб добре розпустилося. Влити желятину до жовтків і добре вимішати. Коли почне гуснути, додати шум із білків і сметанку, легко вимішати, влити до форми і застудити.

Медовий напій. Змішайте терте яблуко з 4 ст. ложками меду, соком половини цитрини й 2 склянками молока. Розлийте у склянки і прикрасіть скибочками яблука.

УКРАЇНСЬКА ВИШИВКА

Добре відомий взір з Гуцульщини, він сприймає різнобарвну гру кольорів. Цей взір скопійовано з жіночої сорочки з околиць Космач (сорочка в музейній колекції Союзу). Цей взір можна примінювати до різних потреб — сорочки, блюзки, декоративної подушки, сукні, кептарика та інше. Матеріял до вишивання цього взору добирати з таких тканин, щоб не вживати канви.

Комітет філії СУ в Торонті.

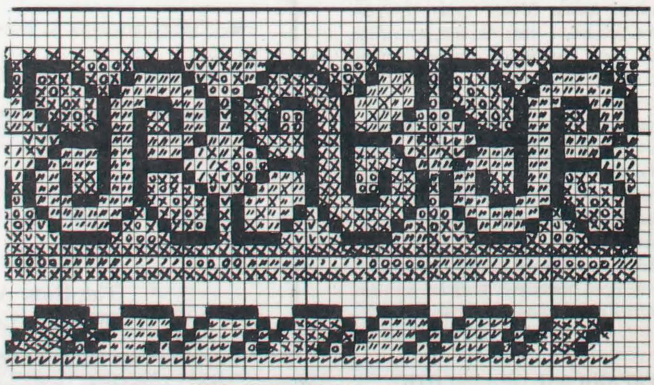

НИТКИ ДМС КРАСКИ:

■	— чорна	— 310
o	— жовта	— 743
x	— темно червона	— 814
´	— зелена	— 702
v	— помаранчева	— 900
″	— жовта	— 741

Пам'ятник найдорожчим

Коли відходять від нас у безповоротну дорогу дорогі нашому серцю істоти ми на знак нашої любови до них складаємо їм вінки, ставляємо пам'ятники. Пам'ятник найдорожчим у пресі завжди свіжий, завжди видний і світлий. Ми сплітаємо вінок з найкращих слів і посилаємо його у світ. Разом з тим ми піддержуємо добре народне діло складаючи на такий пам'ятник пожертву. Є серед наших передплатниць пані, які кожного року в роковини смерти кладуть через „Промінь" нев'янучий вінок своїй матері або родичам.

Р е д а к ц і я.

— — — — —

Складаю нев'янучий вінок на могилу моєї дорогої мами, бл. п. Зеновії Верхоляк, яка упокоїлась в Бозі на 85-ім році свого життя, 18 квітня 1970 року в Україні в селі Мамаївці Новій, Чернівці, Буковина $5.00 на журнал „Промінь".

Син Микола Верхоляк,
Гамільтон.

— — — — —

На нев'янучий вінок нашої дорогої приятельки бл. п. Євдокії Музиченко, яка упокоїлась 19 квітня, 1970 р. у м. Вінніпезі, в її світлу пам'ять складаємо на журнал „Промінь" — $15.00.

Іван і Марія Чарнецькі, Калґари.

— — — — —

На нев'янучий вінок нашого дорогого друга, бл. п. Семена Білушенка з Смітвіл (Smithville), Онт. який упокоївся 28-го жовтня 1969 р. в його світлу пам'ять складаємо 15 дол. на журнал „Промінь".

Іван і Марія Чернецькі,
Келґарі, Алберта.

— — — — —

Замість квітів на свіжу могилу, бл. п. Василя Богоноса, який упокоївся , травня 1970 р. у Вінніпезі, складаємо нев'янучий вінок — $5.00 на журнал „Промінь". Родині Покійного — дружині Марії синам, матері, братам і сестрі та дальшій родині висловлюємо глибоке співчуття.

Михайло і Галина Бабій з родиною,
Вінніпеґ.

— — — — —

У п'яту річницю смерти мого дорогого мужа і батька, бл. п. Василя Стринадка, який упокоївся 5-го червня 1965 р. в Розбирн, Ман., складаю на журнал „Промінь" $5.00.

Анна Стринадка, Розбирн.

— — — — —

З приводу смерти бл. п. Василя Богоноса, який упокоївся 1 травня 1970 р. висловлюємо глибоке співчуття родині Покійного — дружині Марії, синам Йосипові і Василеві, матері Марії, та іншій ближчій і дальшій родині.

Редакція „Променя".

КОЛІР НА ЗАМОВЛЕННЯ

Ви хочете змінити колір вашої шкіри? Невдовзі й такі бажання можна буде задовольнити. Вчені відкрили новий фермент, що запобігає утворенню меламіну — фарби, від якої залежить смаглявість. У білошкірих жителів півночі цього ферменту в тканинах тіла багато, а в чорношкірих африканців він майже відсутній.

ЯК ПРИЙНЯТИ ГОСТЕЙ

Ви запросили до себе друзів. Як організувати вечір, щоб усім було приємно у вашому домі? Рецептів тут давати не можна, це залежить і від причини влаштування вечора (іменини, новосілля, дружня бесіда), і від складу запрошених.

За давньою традицією прийнято влаштовувати вечерю.

До приходу гостей треба накрити стіл, це звільнить господиню від зайвого клопоту, вона зможе приділити більше уваги товариству. Будь-якої пори року найліпша прикраса — живі квіти. Невеличкий, невисокий букет посеред столу (щоб не заважав співрозмовникам) або 2—3 хризантеми у високій вазі нададуть кімнаті урочистого вигляду.

Запросивши до столу, господиня сідає першою. До кожної страви, до закусок, хріну, гірчиці, солі не забудьте подати окремі ложечки. Ні в якому разі не слід примушувати гостей обов'язково з'їсти все. Може, комусь та чи інша страва й завадить.

Під час вечері не треба вмикати телевізор чи магнітофон, як це почасти роблять. І передача, і музика вимагають уваги і лише заважають спільній розмові, псують настрій, стомлюють.

Закінчується вечір, як правило, чаєм.

Т. З.

ВИ ВЖЕ ЗНОВ МОЖЕТЕ НАБУТИ

куховарську книжку п. з.

THE ART OF COOKING — UKRAINIAN STYLE

Вже вийшло 5-те поправлене видання.

Ціна $2.50 з пересилкою.

Замовлення посилайте на адресу голови відділу ім. Л. Українки

Mrs NANCY WOROBETS,
2680 Bainbridge Ave.
Burnaby 2, B. C.

ЖУРНАЛ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ

СУМКІВЕЦЬ

Батьки і матері — подбайте, щоб ваші дорослаючі діти були передплатниками цього журнала. Це для них він редагується і друкується. Поручіть його своїм знайомим. „Сумківець" заслуговує вашої піддержки й уваги.

Журнал „Сумківець" виходить що три місяці. Містить матеріяли спеціяльно для української молоді. Передплата $2.00 на рік.

Замовлення посилати на адресу:

SUMKIVETZ
1041-8th St. East
Saskatoon, Sask.

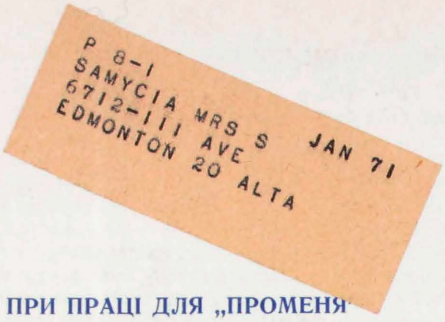

ПРИ ПРАЦІ ДЛЯ „ПРОМЕНЯ"

Тандер Бей, Онт. — Відділ ім. О. Басарабової, секр. С. Гаркот переслала на прес. фонд $25.00

Вегревил, Алта. — Відділ ім. Княгині Ольги, реф. О. Мельничук на передплати $20, із свята Героїнь на прес фонд. 25.00

Келгері, Алта. — З нагоди прийняття в честь пані А. Стечишин, Е. Коваль перселала збірку на прес фонд журнала 13.60

Тіодор, Саск. — Секр. відділу А. Кулик переслала на прес фонд 10.00
і $5.00 на передплату для місцевого шпиталю.

Монтреал — Відділ ім. Ганни Барвінок, секр. Г. Михальчук переслала $57.00 на передплати.

Монтреал — Відділ ім. Доньки України, М. Нема на передплати $45.00; добр. Л. Слюзар на передплати $55.00, на прес фонд зложили: по по $2.00 — В. Маланчук, А. Вікарчук, М. Редчук, М. Підкаленко; по $1.00 — М. Івасечко, М. Байдак — 50 ц., разом на прес. фонд 9.50

Монтреал — Із збірки при похоронному обіді бл. п. Раїси Кожедуб, о. І. Куташ переслав на прес фонд 6.50

Канора, Саск. — Відділ ім. М. Маркович, реф. А. Стусик переслала $29.50 на передплати.

Едмонтон — Відділ при Катедрі Св. Івана, реф. Л. Голубіцька $48.00 на передплати.

Виндзор, Онт. — Відділ ім. Л. Українки, реф. І. Римар на передплати $25.00; Марія Ґургула $5.00 на віднов. передплати.

Геффорд, Саск. — Відділ ім. О. Басарабової, реф. А. Ткачук переслала $80.00 на відновлені передплати.

Саскатун — Відділ ім. О. Кобилянської, реф. М. Гарбус на передплати $57.00; А. Білак $10 на віднов. передплати.

Вернон — Б. К. — Відділ ім. княгині Ольги, реф. О. Шумей переслала $30 на відновлені передплати.

Содбурі, Онт. — А. Конічковська $15 на відновлені передплати.

Вінніпеґ — Відділ ім. Л. Українки при Катедрі Пресв. Тройці $80.00 на відновлені передплати.

Індивідуальні пожертви

П-ство Теодор і Ф. Музики з Вегревіл, Алта.. з нагоди 50-літнього ювілею подружжя зложили на пресовий фонд журнала $10.00
Пані О. Семенюк — Емерсбург, Онт. 5.00
Пані А. Майровська — Едмонтон 5.00
Пані С. Журавецька — Де Па, Ман. 5.00
Пані С. Степанюк — Лондон, Онт. 5.00
Пані Марія Ф. Шевчук — Едмонтон 3.00
Пані Ніна Кузьменко — Лондон, Онт. 2.00
Пані А. Фіґуш — Ванкувер 2.00
Пані Т. Слонецька — Торонто 2.00
Пані В. Пастушок — Торонто 2.00
Пані І. Пасочник — Едмонтон 1.00
Пані С. Дмитрук — Едмонтон 1.00

Придбали нові передплати

Пані Анна Звоздецька — Едмонтон 2
Пані Анна Махийлівська — Ізлиньґтон, Онт. 1
Пані П. Клюкевич — Ванкувер 1
Панна О. Козій — Вінніпеґ 1
Пані В. І. Базюк — Едмонтон 1
Пані І. П. Світик — Келгарі, Алта. 1

Всім жертводавцям і всім тим, що працюють для журнала сердечно дякуємо.

ТИМ, ЩО ЛЮБЛЯТЬ ВИШИВАТИ

UKRAINIAN EMBROIDERY DESIGNS AND STITCHES

Опрацювала Анастасія Рурик

так називається книжка вишивок і стібів, написана в англійській мові. Багато ілюстрована, 12 сторінок взорів вишивок, 8 з них в кольорах, багато ілюстрованих взірців на вишивання декоративних подушок, обрусів, доріжок, рушничків з показником кольорів ниток. Є взори вишивок полтавського вирізування, роблення мережок. Стіби показують як легко навчитись вишивати гладдю, низинкою, яворівкою та багато інших стібів.

Книжка має 130 сторін друку, широкий формат, вигідний для розміщення взорів, спеціяльна оправа, щоб книжка легко відкривалась.

Книжку видав Союз Українок Канади.

Продається по $4.00 з пересилкою.

ЩОЙНО ВИЙШЛА З ДРУКУ ЦІННА ПРАЦЯ ПРОФ. Д-Р Н. ПОЛОНСЬКОЇ-ВАСИЛЕНКО

„ВИДАТНІ ЖІНКИ УКРАЇНИ"

Цікава змістом, цінна історичним минулим, в якім насвітлено найбільш видатні постаті українських жінок дала нам авторка працю, а зокрема в 1000-ліття смерти Великої Української Княгині Ольги, якій присвячено поважну частину в розділі книжок доби. Головні розділи книжки:

Жінки княжої доби
Українські жінки Литовсько-Польської доби
Жінки доби Гетьманщини
Українські жінки XIX—XX ст.

Книжка дуже гарно видана, на дорогім папері, багато ілюстрована в мистецькій полотняній оправі. Стор. 160. **Ціна . . $6.00**

Замовляти в Союзі Українок Канади на адресу:

UKRAINIAN WOMEN'S ASS'N of CANADA
620 Spadina Ave., Toronto 4, Ont.